

Правило о попуњавању војне силе пописном стоком и преносним средствима, 1932.

Садржај

Регистар

I. Опште одредбе

II. Обавеза давалаца стоке и преносних средстава; дужности давалаца и представника власти

III. Подела стоке и преносних средстава

Пописна опрема пописне стоке

Пописна опрема пописних возила

IV. Евиденција

Уопште

Устројавање спискова

Попуњавање спискова

Поступак при променама

Спискови претеклих

Сравњивање спискова и контролисање њиховог поређења

V. Распоређивање

VI. Пописивање

Уопште

Припреме у војним окрузима

Припреме у општинама (срезовима)

Извршење пописа

Боје једнокопитара, знаци и болести; недостаци стоке и преносних средстава

Извештаји и остали рад по завршетку пописа

VII. Поступак у случају вежбе

VIII. Пријем и враћање стоке и преносних средстава, накнада за употребу

IX. Ослобођавање стоке и преносних средстава од узимања за војне потребе

Прелазна наређења

355.1.22
(497.1)
(097.5)

МИНИСТАРСТВО ВОЈСКЕ И МОРНАРИЦЕ

БИБЛИОТ
МИНИСТАРСТВО
Бр. 3723

ПРАВИЛО

О

ПОПУЊАВАЊУ ВОЈНЕ СИЛЕ ПОПИСНОМ
СТОКОМ И ПРЕНОСНИМ СРЕДСТВИМА

БЕОГРАД
ШТАМПАРСКА РАДИОНИЦА МИНИСТАРСТВА ВОЈСКЕ И МОРНАРИЦЕ
1932.

Библиотека
Министарства
Бр. _____

ПРАВИЛО

О

ПОПУЊАВАЊУ ВОЈНЕ СИЛЕ ПОПИСНОМ СТОКОМ И ПРЕНОСНИМ СРЕДСТВИМА

Уведено у нови инвентар бр. 3394
1 јануара 1942 год.
Београд.

БЕОГРАД

ШТАМПАРСКА РАДИОНИЦА МИНИСТАРСТВА ВОЈСКЕ И МОРНАРИЦЕ
1932.

МИНИСТАРСТВО ВОЈСКЕ И МОРНАРИЦЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
БЕНЕРАЛШТАБНО ОДЕЉЕЊЕ

ОРГАНИЗАЦИСКИ ОТСЕК

Ћ.Бр. 9452.

3. маја 1932. године
у Београду.

На основи чл. 192. Закона о устројству војске
и морнарице прописујем ово

ПРАВИЛО

О

ПОПУЊАВАЊУ ВОЈНЕ СИЛЕ ПОПИСНОМ СТОКОМ
И ПРЕНОСНИМ СРЕДСТВИМА

Министар војске и морнарице,
армиски ђенерал,

Драг. Ж. Стојановић, с. р.

МИНИСТЕРСТВО ВОЈСКЕ И ВОЈНОПРЕПРАВЕ
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
ВЕНЕРАБНАНО ОДЕЉЕЊЕ

ОПШТИНСКИ ОДЕЉ

Београд, 1932.

3. маја 1932. године

у Београду.

На основу чл. 102. Закона о устројству војске
и морнарице прописује се:

Ј. В. б.

38451

ПОПИСИВАЊЕ СТОКЕ И ПРЕНОСНИХ СРЕДСТАВА
И ПРЕНОСНИХ СРЕДСТВА

Министар војске и морнарице,

државни секретар,

Д-р Ј. М. Стојић.

САДРЖАЈ

	Страна
Регистар	6
I Опште одредбе	9
II Обавеза давалаца стоке и преносних средстава; дужности давалаца и представника власти	9
III Подела стоке и преносних средстава	15
Пописна опрема пописне стоке	19
Пописна опрема пописних возила	22
IV Евиденција	26
Уопште	26
Устројавање спискова	30
Попуњавање спискова	34
Поступак при променама	34
Спискови претеклих	37
Сравњивање спискова и контролисање њиховог во- ђења	38
V Распоређивање	38
VI Пописивање	39
Уопште	39
Припреме у војним окрузима	42
Припреме у општинама (срезовима)	45
Извршење пописа	49
Боје једнокопитара, знаци и болести; недостаци стоке и преносних средстава	56
Извештаји и остали рад по завршетку пописа	60
VII Поступак у случају вежбе	64
VIII Пријем и враћање стоке и преносних средстава, накнада за употребу	66
X Ослобођавање стоке и преносних средстава од узимања за војне потребе	68
Прелазна наређења	73
ПРИЛОЗИ — ОБРАСЦИ:	
I Припремни списак,	
II Стални и привремени списак стоке и велосипеда,	
III Стални списак аутомобила,	
IV Стални списак мотоцикла,	
V Списак претекле стоке и велосипеда,	
VI Списак претеклих аутомобила,	
VII Списак претеклих мотоцикла,	
VIII Списак резервних официра и обвезника који службу врше на својим јахаћим коњима,	
IX Бројни преглед стоке и преносних средстава,	
X Списак стоке и преносних средстава, примљених за војне по- требе,	
XI Уверење о уплати цене јахаћег коња и јахаће опреме,	
XII Уверење о приплодном грлу.	

РЕГИСТАР

	Страна (арапским бројевима) број прилога (римским бројевима)
Боја длаке једнокопитара	56
Болести стоке	60
Бројни преглед стоке и преносних средстава	26, 61, IX
Вежба стоке и преносних средстава	64
Војнокоморски лист — в. лист	67
Враћање стоке и преносних средстава	67
Даваоци — који доводе стоку и преносна средства на попис — в. довођење	49
— који се уписују у припремни списак	49
Довођење на попис — давалаца	49
— стоке и преносних средства	9, 13, 14
Дужности — давалаца	14, 15
— општинских власти	15
— осталих власти	15
— резервних официра и обвезника, који врше службу на својим коњима	10, 14
Допунске књиге	29
Закључивање спискова	29
Записник — за сопственике који не доведу стоку и преносна средства на попис	53
— за болесну стоку	65
Заразне болести код становништва или стоке	43, 44, 54
Знаци код стоке	57
Изводи — из спискова (стоке и велосипеда, аутомобила и мотоцикла)	47, 51, 61, 76
Извештаји по завршеном попису	63
— команда армиских области	62
— команда војних округа	63
— команда дивизиских области	49
Извршење пописа	15
Кажњавање — давалаца	15
— општинских власти	15
— осталих власти	15
— резервних официра и обвезника, који врше службу на својим коњима	11
Комисије — војне, за попис	41
— мешовите	70
— грађанских власти	40
Контролисање спискова евиденције	38
Кола за пренос материјала војних комисија	45

	Страна (арапским бројевима) број прилога (римским бројевима)
Лист — војнокоморски	73, 74
— потврдни	73, 75
Место за попис	48
Наплата цене јахаћег коња и опреме	12
Накнада за употребу стоке и преносних средстава	68
Накнадни попис — в. попис	60
Недостаци код стоке и преносних средстава	44
Обрасци — достављање	76
— који се штампају	44
— требовање	47, 55
Оверавање — припремних спискова	55
— списка стоке и велосипеда	19
Опрема — пописне стоке	22
— пописних возила	52, 68
Ослобођавање — обавезе давања стоке и преносних средстава	70
— приплодних грла	12
— обавезе држања свога јахаћег коња	45
Пантљика за мерење	18
Подела — возила	19
— опреме	16
— стоке	40
Попис — годишњи	53, 54
— накнадни	41
— општи	51
Попуњавање — привремених спискова стоке и велосипеда	34, 76
— спискова уопште	29
Потврдни лист — в. лист	66
Пренос комисијског материјала — в. кола	29
Преписивање спискова	66
Привремени списак стоке и велосипеда — в. списак	29
Пријем стоке и преносних средстава	42
Примо-предаја спискова	46
Припреме за попис — у војним окрузима	29, 34
— у општинама	50
Припремни списак — в. списак	70
Промене у списковима	42
Рад — војне комисије на попису	38
— мешовите комисије на попису приплодних грла	28
Распоред рада на попису	58
Распоређивање стоке и преносних средстава	42, 55
Руковање списковима	26, 66, 67, X
Скраћенице које се имају употребљавати при опису	
Смотра јахаћих коња и јахаће опреме резервних официра и обвезника који службу врше на својим коњима	
Списак — оверавање — в. оверавање	
— пописне стоке и преносних средстава, примљених за војне потребе	
— попуњавање — в. попуњавање	

	Страна (арапским бројевима) број прилога (римским бројевима)
Списак — припремни	26, 30, 61, I
— привремени, стоке и велосипеда	26, 32, 61, II
— претекле стоке и велосипеда	26, 37, V
— претеклих аутомобила	26, 37, VI
— претеклих мотоцикла	26, 37, VII
— резервних официра и обвезника који службу врше на својим коњима	26, 55, 61, VIII
— стални — аутомобила	26, 32, 61, III
— стални — мотоцикла	26, 32, 61, IV
— стални — стоке и велосипеда	26, 31, 61, II
Спискови — мешовите комисије	44, 52, 61, 71,
— сврха	26
Сравњивање спискова евиденције	38
Стални списак — в. списак	
Трака — в. пантљика за мерење	
Уверење — о уплати цене јахаћег коња и јахаће опреме	12, XI
— о приплодном грлу	30, XII
Устројавање — припремног списка... ..	27, 30, 46
— списка аутомобила	27, 28, 32
— списка мотоцикла	27, 28, 32
— списка стоке и велосипеда	27, 28, 31, 61
Храна за доводиоце и стоку	48

I — ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

За попуну војне силе, у духу члана 233. Закона о устројству војске и морнарице, служе: у првом реду војнодржавна стока и преносна средства, официрски коњи и полуслужбена возила вејних лица; а затим стока и преносна средства која буду нађена у народу, одабрана и пописана за ту сврху, тј. пописна.

У пописну стоку и преносна средства се рачунају не само стока и преносна средства приватних лица, имања и предузећа у земљи, него и стока и преносна средства државних и самоуправних власти, сем војнодржавних.

Пописивање и узимање за војне потребе стоке и преносних средстава из народа вршиће се на начин који је предвиђен овим Правилном, изузимајући само железничка, пловна и ваздухопловна средства, о којима је реч у другим правилима.

Вођење евиденције и узимање стоке и преносних средстава војске и морнарице, официрских коња и полуслужбених возила војних лица, врши се такође по одредбама других правила.

II — ОБАВЕЗА ДАВАЛАЦА СТОКЕ И ПРЕНОСНИХ СРЕДСТАВА; ДУЖНОСТИ ДАВАЛАЦА И ПРЕТСТАВНИКА ВЛАСТИ

Члан 2.

1) Пописну стоку и преносна средства, када их имају, дају они који су поменути у члану 1, без обзира на то да ли подлеже личној обавези служења у ма којој категорији војне силе или не.

Од овога се изузимају и према томе не пописују:

а) Стока и преносна средства која припадају Њ. В. Краљу и члановима Краљевског Дома; страним дипломатским и конзуларним лицима и установама, и

б) Јахаћи коњи (са опремом) активних официра и то у броју предвиђеном Уредбом о фуражи.

Коњи (са опремом) резервних официра, подофицира, каплара и редова: који су обавезни да службу врше на својим јахаћим коњима, пописују се као и остала стока и преносна средства али се приликом распореда додељују првенствено означеним лицима за све време њихове обавезе службе у војној сили.

Стока и преносна средства извесних: државних установа, приватних предузећа и појединих сопственика, иако буду пописана, ослободиће се од узимања за потребе војне силе у миру или у рату, по одредбама члана 27. овога правила.

2) Резервни коњички официри, обвезници коњаници (подофицири, каплари и редови) и остали резервни официри и обвезници, који су распоређени да врше службу на својим коњима, дужни су за све време своје обавезе служења у војној сили, имати прописане јахаће коње са опремом, ако су им задруге имућне, тј. ако су по оцени општинских власти (у пуној одборској седници за сваку задругу) и војних власти у могућности, да им коње са опремом набаве и издржавају, а плаћају (или би плаћали да нису ослобођени плаћања) и то: земљорадничке задруге од 600—1200, а остале од 1200—2500 динара основног пореза годишње.

Земљорадничке задруге, које плаћају преко 2500, а остале преко 5000 динара основног пореза, дужне су према изложеном у претходном ставу, за своје задругаре набавити и држати два прописна јахаћа коња са опремом.

Оним резервним коњичким официрима, као и осталим резервним официрима који су распоређени да врше службу на својим јахаћим коњима, а за које су формациским саставима предвиђена два јахаћа коња, други коњ (са

опремом) доделиће се од пописних коња, ако за дотичног његова задруга не набавља два коња.

3) Ко од имућних резервних коњичких официра или обвезника коњаника (подофицира, каплара и редова), од дана унапређења у официрски чин, односно од дана уписа у резерву за три месеца не набави прописног јахаћег коња и опрему, од њега ће се, односно од његове задруге (из које је регрутован), наплатити вредност јахаћег коња и опреме уз порез најдаље у току једне године. Поред тога дотични ће у миру бити кажњен по одредбама члана 234. Закона о устројству војске и морнарице и то затвором од 1—30 дана или одговарајућом новчаном казном (рачунајући један дан затвора 100 динара), у корист Ремонтско-коморског фонда.

Ово важи и за остале резервне официре и обвезнике, који су распоређени да врше службу на својим јахаћим коњима, рачунајући од дана саопштења распореда.

Решења по овоме доносиће команданти дивизиских области, а по донетим решењима надлежне пореске управе приступиће одмах наплати и новац послати Ремонтско-коморском фонду.

Жалбе противу ових решења подnose се у року од 15 дана, од дана саопштења решења, надлежном команданту војног округа. Доцније поднете жалбе неће се узимати у поступак, већ ће се одбијати као неблаговремено поднете.

Решења по жалбама доноси Министар војске и морнарице чија су решења извршна.

О сваком донетом решењу, команданти дивизиских области одмах подnose управи Ремонтско-коморског фонда извештај са следећим подацима: број и датум донетог решења, свота која се има наплатити, презиме (име очево) и име старешине задруге, од које се има извршити наплата и име дотичног задругара коме задруга није набавила коња и опрему па се врши наплата, место сталног становања задруге (село, општина, улица и број куће,

срез и бановина) и назив надлежне пореске управе која је дужна да изврши наплату.

Тако исто, команданти дивизиских области дужни су да о сваком евентуалном поништењу означених решења, одмах известе управу Ремонтско-коморског фонда, са назначењем броја и датума поништеног решења као и чијим је решењем поништено.

4) Величину своте која се има наплатити за коња и опрему, одређиваће Министар војске и морнарице према ценама које буду владале у дотичном периоду времена.

После потпуно извршене наплате одређене своте, надлежни командант дивизиске области, на основи извештаја управе Ремонтско-коморског фонда, издаје дотичном уплатиоцу односно његовој задрузи уверење, с тим да оно буде по обрасцу XI.

Једном уплаћена свота, даје дотичном уплатиоцу право, да му држава за све време његове обавезе службе војној сили, даје јахаћег коња са опремом, дакле на случај вежбе, мобилизације и рата. За овакве обвезнике распо- ређиваће се пописни јахаћи коњи (са опремом), а у недостатку ових — државни.

Наплаћене своте не враћају се из касе Ремонтско-коморског фонда онима од којих су наплаћене. Оне са осталим приходима Ремонтско-коморског фонда служе за сврхе предвиђене у тач. 2. члана 242. Закона о устројству војске и морнарице.

5) Задруге резервних коњичких официра, обвезника коњаника (подофицира, каплара и редова) и осталих резервних официра и обвезника, распоређених на службе које имају да врше на својим јахаћим коњима, које нису у могућности да испуњавају обавезе по тач. 2. овога члана, било с тога што су одувек биле сиромашне или су биле имућне па им се материјално стање погоршало тако, да се више не могу сматрати имућнима по одредбама тач. 2. овога члана, ослободиће се ове обавезе, по поднетој молби са доказима о погоршаном стању, ако и надлежна

општина донесе повољну одлуку, на начин предвиђен тач. 2. овога члана.

Решење по оваквим молбама доноси командант дивизиске области.

Ослобођени — према потреби, може тада добити нов распоред на дужност за коју није потребан јахаћи коњ или остати са дотадањим распоредом, с тим да се за њега узме пописни јахаћи коњ (са опремом), а у недостатку овога — државни.

6) Дужности уписаних давалаца прописане су у одељку III и V Закона о устројству војске и морнарице.

Према томе, све управне власти а нарочито општинске власти, одговорне су за то да сопственици, који су по тач. 2. овога члана, обавезни да држе прописне јахаће коње са опремом, заиста их имају и одржавају у исправности и спремне, да се у свако доба могу употребити за војну службу.

7) Сопственици стоке и преносних средстава, како оних која су за војну службу способна тако и оних која су неспособна, дужни су да о свакој промени како у погледу повећања тако и у погледу смањивања бројног стања или замене, известе одмах а најдаље у року од 15 дана своју општинску власт. Том приликом имају показати сточни пасош (ако су обавезни да га имају) односно дозволу за држање возила. У свима случајевима продаје, продавалац је дужан да општинској власти, приликом пријаве о извршеној продаји, поднесе тачне податке које је грло односно преносно средство продао, као и писмене податке о купцу и то: презиме, име очево и име, његово занимање и место сталног становања (село, општину, улицу и број куће, срез и бановину).

Сопственици који из ма којих разлога не могу више да набаве и држе стоку или преносна средства, дужни су такође у року од 15 дана од дана када је наступила промена, известити своју општинску власт ради даље надлежности.

8) Резервни коњички официри, обвезници коњаници (подофицири, каплари и редови) и остали резервни официри и обвезници, који су распоређени да врше службу на својим јахаћим коњима, могу своје коње продавати и мењати, али у сваком случају: отуђивања, онеспособљења или угинућа грла, односно упропашћења опреме, дужни су да у року од три месеца набаве друго грло и са опремом приведу општинској власти на преглед и даљи поступак.

Ако ко од лица из претходног става, из ма којих разлике више у могућности да набави и држи прописног јахаћег коња и опрему, дужан је да о томе у року од 15 дана извести своју општинску власт ради даљег поступка по одредбама тачке 5. овога члана.

9) Општинске власти, приликом издавања или преношења сточних пасоша (уверења о својини и здрављу стоке) дужне су да истовремено у своје спискове који се воде по одредбама овога правила, уносе потребне податке (по одредбама члана 13).

10) Од дана саопштења наређења за мобилизацију или вежбу, односно у току 30 дана пре почетка пописа или смотре стоке и преносних средстава, па док се овај посао не сврши, нико не сме отуђивати своју стоку и преносна средства.

Сопственик који поступи противно овоме, биће кажњен по одредбама § 44. Војног кривичног законика.

11) Сопственик који не извести своју општинску власт о свакој промени која је наступила код његове, како способне тако и неспособне стоке и преносних средстава и то: у погледу повећања бројног стања (купином или макар којим другим начином, рачунајући ту и ждребљење), и у погледу смањивања бројног стања (продајом, угинућем стоке, нестанком, упропашћењем или макар којим другим начином), а тако исто и о свакој замени и то одмах а најдаље у року од 15 дана од дана када је наступила промена, па се за то не оправда пуноважним доказима, биће кажњен на основи члана 234. Закона о

устројству војске и морнарице — затвором од 1—30 дана или одговарајућом новчаном казном (рачунајући сваки дан затвора 100 динара) у корист Ремонтско-коморског фонда.

Исто тако биће кажњен сопственик, или одређени тералац — руковалац, односно старешина задруге: који на позив војних, полицијских и општинских власти не дође или не доведе у одређено време и на одређено место, стоку и преносна средства; уопште који не врши своје дужности и ради противно одредбама овога правила, па се за то не оправда пуноважним доказима.

12) Општинске власти такође су одговорне и подложне напред означеној казни, ако наређења војних власти не извршују на време или никако и ако уопште покажу нехат у вршењу својих дужности по одредбама овога правила, па се за то не оправдају пуноважним доказима.

Казне предвиђене наведеним чланом, изричу команданти дивизиских области.

Противу изречене казне кажњени се може жалити у року од 15 дана, по саопштењу решења, редовним путем Министру војске и морнарице, чије је решење извршно.

Члан 3.

Одговорни органи управних (полицијских) и других власти, који покажу нехат у вршењу дужности по одредбама овога правила, па се за то не оправдају пуноважним доказима, биће кажњени по Закону о чиновницима и осталим службеницима грађанског реда, такође у корист Ремонтско-коморског фонда.

Казне по овоме члану изриче надлежни министар, коме се ради тога доставља предмет кривице.

III — ПОДЕЛА СТОКЕ И ПРЕНОСНИХ СРЕДСТАВА

Члан 4.

Пописна стока се, према врстама и способностима дели овако:

А) КОЊИ И МАЗГЕ**а) Јахаћи коњи:**

1) *Код коњичких јединица оперативне војске:*

Ознака :

Коњи имају 4 до 16 година, но ако су у доброј снази, могу бити и старији; висине су од 155 см (код коња брдског типа 142 см) до 166 см; а иначе треба да су здрави, живахни, добро и правилно развијени, лаки и издржљиви.

2) *Код коњичких јединица резервне војске, као и осталих команада и установа оперативне војске (сем ниже помених под 3 и 4):*

Ознака: =

Коњи су од 4 до 16 година, а ако су у доброј снази, могу бити и старији; висине су од 145 до 166 см, за коњицу, а за остале и преко 166 см; потпуно здрави, добро развијени и подесни за јахање. Нешто су слабији од коња ознаке **К**.

3) *Код пољских (сем М. 28) и противаеропланских батерија:*

Исти су као и теглећи коњи ознаке **А**.

4) *Код брдских батерија, митраљеских чета (ескадрона) и пешадиских батерија:*

Исти су као и товарни коњи дотичних јединица.

б) Теглећи коњи и мазге:

1) *Код пољских (сем М. 28) и противаеропланских батерија:*

Ознака: А

Коњи су од 4 до 16 година, висине најмање 160 см, обима најмање 14 см више од висине; иначе јаки, здрави, добро развијени и за теглење способни.

2) *Код возећих батерија: пољских М. 28, пољско-хаубичких, хаубичких и дугачких топова, као и за тешка возила других команада (са укупним теретом преко 400 кг на коња):*

Ознака: V

Коњи су теже врсте, висине најмање 160 см, масивни — са великим обимом, најмање 16 см већим од висине; од 3 до 16 година.

3) *Код брдскохаубичких батерија:*

Ознака: <

Коњи су као и они **V**, али су хладнокрвни алпског типа.

4) *За обична (државна и пописана) кола (са двојном запрегом, носивости око 400 кг) и саке за воду:*

Ознака: В

Коњи и мазге су од 4 до 16 година, а ако су у снази добри и здрави могу бити и старији; висине су од 140 см па навише, обима најмање 8 см већег од висине; иначе да су здрави и за теглење способни. Слабији су од коња ознаке **А**.

в) Товарни коњи и мазге:

1) *Код брдских батерија 75 мм и за товари од 136 до 160 кг (са самаром и притоваром):*

Ознака: Т

Коњи и мазге су од 4 до 16 година, но ако су у доброј снази могу бити и старији; висине 140 до 155 см, обима најмање за 16 см већег од висине; иначе су са кратким, правим и јаким леђима, добром везом у крстинама, јаким ногама и чврстим копитама; добро развијени и по могућству из брдских предела.

За ношење рањеника употребиће се она товарна грла ове ознаке која су висине најмање 150 см, стара 7—12 година и у доброј кондицији, а обучена су за ношење терета.

2) *Код митраљеских чета (ескадрона) и за товари од 121 до 135 кг (са самаром и притоваром):*

Ознака: I

Коњи и мазге су од 4 до 16 година, но ако су у доброј снази могу бити и старији; висине су 140 до 155 см, а обима најмање 14 см већег од висине; остало је као и код коња и мазги ознаке **Т**, с тим да су нешто слабији.

3) *За товари од 81 до 120 кг (са самаром и притоваром):*

Ознака: —

Коњи и мазге су од 4 до 16 година, но ако су у доброј снази могу бити и старији; висине су 130 до 155 см, обима најмање за 12 см већег од висине; иначе да су здрави и за товар подесни, но слабији од коња и мазги ознаке **I**.

Од ових се коњи и мазге висине испод 140 см могу употребити само са пописним самаром.

4) *За товари до 80 кг (са самаром и притоваром):*

Ознака: —

Коњи и мазге су од 4 до 16 година, но ако су у доброј снази могу бити и старији; висине су најмање 120 см и способни за ношење товара до 80 кг.

Уосталом и за њих важи оно што је изнето за коње и мазге ознаке **—**.

б) Магарци и муле:

За товар од 80 кг (са самаром и притоваром):

Висине су најмање 100 см; 4 до 16 година, а иначе здрави и способни за рад.

в) Волови и биволи:

1) *Снажни — за тешке возове преко 200 кг на вола односно бивола (по потреби и за артилериска оруђа, каре):*

Ознака: I

Треба да су стари од 3 до 10 година, снажни, здрави и способни за вучу тешких возила.

2) *Обични — за обична кола:*

Ознака: II

Као и волови (биволи) ознаке **I**, с тим да су од ових слабији, али су ипак способни за теглење кола — носивости око 400 кг (са двојном запрегом).

Члан 5.

У пописна **преносна средства** се рачунају возила, сточна опрема и опрема возила.

1) *Возила* могу бити: коњска, волујска и механичка.

Коњска и волујска возила могу бити двоосовна и једноосовна (у која спадају саке) кола. Подробнија њихова подела види се из обрасца **II**.

Механичка возила су: аутомобили, трактори, мотоцикли и велосипеди. Њихова подробнија подела се види из обрасца **III** и **IV**.

Аутомобили, трактори и мотоцикли називају се још и моторним возилима.

2) *Сточна опрема* може бити за: јахаће коње, теглећег коња (мазгу) за двоосовна кола са рудом, теглећег коња за једноосовна или двоосовна кола са рукуницама, за пар теглећих волова (бивола) и за товарног коња (мазгу, магарца).

3) *Опрема возила* може бити за: двоосовна кола-коњска или волујска, једноосовна кола (без сака), саке, аутомобиле са пумпаним гумама, аутомобиле са еластичним гумама, тракторе, мотоцикле и велосипеде.

Саставни делови пописне сточне опреме и опреме возила види се из члана 6 и 7.

Члан 6.**Пописна опрема пописне стоке:**

а) **За јахаћег коња:** седло са коланима (горњи и доњи), узенгијама, узенгиским каишима и напршњаком као и прибором за паковање ратне спреме; узда са дуплим дизгинима; оглав са поводником; ћебе дужине 1.80, ширине 1.60 м; зобница од платна или кострети; кудељни колан; прибор за тимарење (четка и чешагија); фуражни конопчић дужине 6 м, дебљине 10—12 мм; дрвени кочић за везивање коња дужине 0.40 м, на горњем делу окован гвозденим гривном и снабдевен алком, и кофа за појење од импрегнираног платна удешена тако да се може спљоштити.

Напомена:

Као прописно седло важи коњичко седло **M. 29** а до његовог прописивања важила су још и следећа:

Бокседло, рађено у Војнотехничком заводу у Крагујевцу до 1911. год.;

Седло енглеског порекла добивено 1911. год.;

Енглеско седло добивено на Солунском фронту; и

Аустриско бокседло, преправљено после 1918. год. од седла **M. 90**.

Резервни официри и обвезници, који ће вршити службу на својим јахаћим коњима и који су до прописивања седла М. 29 имали седла ранијих модела, па су им ова у то време нађена као исправна, нису дужни набављати седло М. 29, већ само они који, или немају никакво седло, или који имају седло које није нађено као исправно и употребљиво.

б) **За товарног коња (мазгу, магарца, мулу):** самар са стељом, кудељним коланом, напршњаком и кускуном (предњи и задњи рам ункаша и плећанице дрвене); оглав са поводником; ћебе дужине 1.80, ширине 1.60 м; кудељни колан; зобница платнена или костретна са узицом; платнена кеса за резервни ков; прибор за тимарење (четка и чешагија); 2 костретне вреће са поклопцем или обичне за ношење тежине од 50 кг; 2 конопца за везивање товара дужине по 4 м дебљине 10—12 мм; дрвени кочић за везивање коња дужине 0.40 м, на горњем делу окован гвозденим гривном и снабдевен алком; кофа за појење од импрегнираног платна, удешена тако да се може спљоштити; сакве или џачић за зоб; мотка од дрвета за товарење-подупирање (на једном крају има малу ракљу).

Напомена: за товарне коње за ношење воде долазе још: 2 баквице за воду од по 30 л запремине, оковане гвозденим обручима. Оне треба да су тако израђене да са унутрашњом страном налажу на самар, да имају по две покретне алке са унутрашње стране ради привезивања на самар. На горњем делу имају један отвор за наливање воде и врањ (чеп) причвршћен ланчићем, за затварање, а на једном данцету при дну сисак (или славину) за истакање воде. На сваке две баквице долази по једна лимена кофица са конопцем 4 м дужине за вађење воде и наливање баквица.

Специјалне самаре (са опремом), који се не могу наћи у народу набавља држава. У томе случају уз пописног товарног коња не припада: самар са стељом, кудељним коланом, напршњаком и кускуном.

в) **Опрема за једног теглећег коња (мазгу) за двоосовна кола — са рудом:**

ам са напршњаком или камутом и палдумом, са две запрежнице (напршњак и палдум кожни, запрежнице кожне или кудељне);

две кудељне резервне запрежнице;

узда са дугачким дизгинима;

оглав са поводником;

платнена кеса за резервни ков;

ћебе (дужине 1.80 м, ширине 1.60 м);

зобница платнена или костретна са узицом;

кудељни колан;

прибор за тимарење (четка и чешагија);

бич са бичаљем (бичаље дужине 1 м најмање а опута 1.50 м);

џачић за резервну зоб; и

дрвени кочић за везивање коња, дужине око 1 м; на горњем крају окован и снабдевен алком.

Напомена: Ако су оба теглећа коња једних двоосовних кола од истог сопственика, онда уз оба коња припада по један: прибор за тимарење, бич, џачић и кочић.

Опремену за запрегу артилериских оруђа и кара (са резервном запрегом) и других тешких државних возила, даје држава. У томе случају уз пописног коња не припада: ам са запрежницама, резервне запрежнице и узда са дизгинима.

г) **За једног теглећег коња за једноосовна или двоосовна кола са рукуницама:** ам са напршњаком или камутом са висећим коланом, 2 каиша устукача, каишем за ношење рукунице, палдумом и двома запрежницама (напршњак и палдум кожни, запрежнице кожне или кудељне); 2 кудељне резервне запрежнице; узда са дугачким дизгинима; оглав са поводником; платнена кеса за резервни ков; ћебе дужине 1.80 м, ширине 1.60 м; кудељни колан; зобница од платна или кострети; прибор за тимарење (четка и чешагија); бич са бичаљем дужине 1 м и опутом дужине 1.50 м; џачић за резервну зоб; дрвени кочић за везивање коња дужине 0.40 м на горњем делу окован гвозденим гривном и снабдевен алком.

Напомена: Опрему за запрегу артилериских и тежих специјалних државних возова даје држава. У томе случају уз пописаног коња не припада: ам, резервне запрежнице и узда са дугачким дизгинима.

д) За пар волова (бивола): јарам за пар волова (бивола); два покровца костретна; два колана кудељна; две зобнице од платна или кострети; два оглава са поводницима; прибор за тимарење (четка и чешагија) за два грла једног сопственика иначе за свако грло, исто тако и бич са бичаљем дужине 1 м и опутом дужине 1.50 м.

Напомена: За волове (биволе) који су распоређени за вучу артилериских и осталих тешких државних возова држава даје јармове и ојнице (јак ланац).

Члан 7.

Пописна опрема пописних возила:

а) Коњских и волујских двосовних кола: двоосовна кола са гвозденим осовинама и окованим точковима, патосом, лотрама (канатама), шарагама, папучом или другом справом за кочење и чакљом за задржавање кола при јачим и дужим узбрдицама; два устукача од коже или ланца (само за коњска кола); кутија са коломазом (око 2 кгр.); кофа од лима или импрегнираног платна или ведро од дрвета за појење; два конопца кудељна за везивање, дужине 5 м, дебљине 10—12 мм; мушема за покривање товара (ако кола немају арњеве); сандук дрвени са капком (за седиште тераоца и смештај алата и прибора); 6 врећа за товарење тежине по 50 кгр.; кљеште и 10 ексера разне величине; фењер.

б) Једноосовних кола (без сака): двоколица са гвозденим осовином и окованим точковима, патосом, канатама; сандучић за седиште тераоца и смештај алата, са алатом: кљеште и 10 ексера разне величине; кутија са коломазом (око 2 кгр.); кофа за појење од лима или импрегнираног платна.

в) Сака за воду: двоколица са гвозденим осовином и окованим точковима, као и постољем на коме је намештено буре запремине 150 л, оковано гвозденим обручима са

квадратним отвором и поклопцем величине стране 18 см за наливање воде и славином на задњем делу за точење воде; кофа од лима са конопцем (дужине 4 м, дебљине 10—12 мм) за вађење воде и наливање саке; сандучић за седиште тераоца и смештај алата — са алатом: кљеште и 10 ексера разне величине; кутија са коломазом (око 2 кгр.); кофа за појење од лима или импрегнираног платна.

г) Аутомобила и трактора свих врста:

Прибор: 1 кофа платнена за воду; 1 мушема за алат; по 1 левак са ситом за бензин и зејтин; 1 убризгач за маст; по 1 шприцканта за зејтин, бензин и петролеум; 1 канта за зејтин од 5 л; 1 канта за петролеум од 2 л; 1 кутија за маст од 1 кгр; 2 кутије за карбид од 1½ кгр (само за ацетиленско осветлење); 1 четка за прање кола; 1 четка челична за чишћење свећице; 1 четка за прање мотора; 1 справа за гашење пожара; 2 катанца са по једним кључем; 2 табле са ознакама; 2 комплетна фењера; 1 труба са крушком; 1 сигнални фењер (комплет) и 1 котур изолирпантљике.

Алат: 1 чекић мањи од 400 гр; 1 чекић већи од 2 кгр; 1 кљеште монтерске; 1 кљеште за цеви; 2 кључа проста са оком за точкове и точковску капу; 1 гарнитура (6 комада) кључева цевастих са ручицом, дуплих; кључева фазонских по потреби; 1 гарнитура (6 комада) кључева дуплих; 1 кључ француски већи; 1 кључ француски мањи; 1 кључ за бензински резервоар; 1 кључ за сисак; 1 кључ за магнет и 1 кључ за прекидач магнета (само за аутомобиле и тракторе са магнетом); 1 справа за скидање предњих и задњих точкова; 1 менгелица ручна; 1 секач; 1 пробојач; 1 избијач метални; 1 одвртка са сапом мала; 1 одвртка са сапом већа; по 1 турпија полуокругла и троугласта.

Резервни делови и потрошни материјал: 2 свећице; 1 дугме платинско; 2 чивије средње за задњигибањ; 2 брелера и гумено прево од 5 мм дужине 1 м (само за карбидско-ацетиленско осветлење); по једна сијалица од сваке врсте (само за електрично осветлење); 1 кабл за свећице дужине 0.80 м; 1 кутија са завртњима, чивијама и расцепкама; 2 заптивача бакарна за свећице; 2 заптивача бакарна

за оцак; 405 м жице бакарне или гвоздене од 1 мм; 2 вентила за мотор (комплет); 2 црева гумена за хладњак (горње и доње са стегам); 1 ланац преносни и зглоб са по две на-вртке за настављање ланца (само за аутомобиле са ланчаним системом) и 2 чивије средње за предњигибањ.

За аутомобиле са пумпаним гумама још:

Прибор: 1 пумпа већа (комплет) за пумпање гума; кутија за брзо вулканизирање унутрашњих гума (садржи малу справу са 6 комада гумених флекаца за брзо вулканизирање или једну кутију са лепком и гуменим флекацама за хладно крпљење); 1 виљушка за намештање гума; дизалица од 0.5 тона без шапе (само за путничке, санитарске и поштанске); по 1 дизалица од $2\frac{1}{2}$ до 3 тоне без шапе (само за теретне) и 1 пар ланца против клизања (комплет).

Алат: 1 кључ лактасти.

Резервни делови и потрошни материјал: 2 точка (фелгни бандажа); 2 спољне гуме; 3 унутрашње гуме; 4 подметача за спољне гуме; 1 вентил за гуме (комплет); 1 игла за вентиле гума и 1 капица мања за вентиле гума.

Напомена: санитарски аутомобил, поред наведеног треба да има са све четири стране, на крову и фењерима ознаку црвеног крста а шофер на левој руци повеску црвеног крста. Унутрашњост аутомобила треба да је снабдевена са 4 лежишта на носилима. Осим тога да има две клупе за седење рањеника или болесника.

За аутомобиле са еластичним гумама и тракторе још:

Прибор: 1 дизалица од 3 т. са шапом; 1 дизалица од 5 т. без шапе (само за ауторадионицу и тракторе); 1 дизалица од $7\frac{1}{2}$ т. са шапом (само за ауторадионицу и тракторе); 2 фењера за осветљење (комплет); 1 конопац челични за вучу 18 мм дебљине и 10—20 м дужине, (само за тракторе старијег типа следеће: 2 куке гвоздене 38 см дужине; 4 клина окована подметача точкова; 1 конопац челичан 18 мм дебљине, 50 м дужине, намотан на добош; 2 ланца дебљине 16 мм, дужине 15 м; 1 фењер петролеумски-комплет; 2 дизалице од 10 т.; 2 ланца за каросерију 10 мм дебљине и 1180 мм дужине са куком и 56 штулнова ши-

љастих за точкове); 1 кров над шофером; (само за аутомобиле за осветљење следеће: 6 осигурача; 1 волтметар до 150 волти; 50 изолатора порцуланских; 10 котурова изолирантљике; 2 пењалице и 1 појас); (само за аутоцистерну за воду: 1 пумпа флигел № 3); (само за аутоцистерну за бензин: 3 левка са ситом разне величине и једно црево за истакање бензина ширине 40—50 мм дужине 4 метра).

Алат: 1 лактасти кључ (само за теретне аутомобиле); (само за тракторе старијег типа следеће: 1 лампа за лемљење; 1 кљеште лактасте специјалне за тракторе; 1 кљеште пљоснате; 1 кљеште за округло-веће; 1 кљеште шиљате округле; 1 кљеште за сечење; 1 чекић бакарни од 1 кгр; 1 турпија округла већа; 1 турпија пљосната већа; 1 кључ за пробне славине; 1 одвртка кукаста за добош и 1 кључ за штулнове); (само за аутомобиле за осветљење следеће: 3 одвртке електричарске; 1 кљеште изоловане; 1 кљеште телефонске и 1 кљеште пљоснате).

Резервни делови и потрошни материјал: (само за аутомобиле за осветљење следеће: 1000 м жице изоловане дебљине $2\frac{1}{3}$ мм; 1500 дугмади порцуланских; 50 фасунга „Едисон“ са прекидачем; 5 ексера од 50 мм и 500 завртња за дрво од 30 мм); (само за тракторе: 4 папуче за бескрајно платно — ако га трактор има).

д) Мотоцикла:

Прибор: 1 кутија за брзо вулканизирање унутрашњих гума; 3 виљушке за брзо намештање гума; по 1 шприц-канта за бензин и зејтин; 1 кутија за карбид од $\frac{1}{2}$ кгр. (само за карбидско-ацетиленско осветљење); 1 четка челична за чишћење свећица; 2 табле са ознакама; 1 фењер за осветљење (комплет); 1 пумпа мања ручна (комплет); 1 труба са крушком и 1 сигнални фењер (комплет).

Алат: 1 чекић мањи од 400 гр; 1 кљеште монтерске; 1 кљеште за цеви; 1 француски кључ мањи; 1 кључ за сисак; 1 кључ за магнет и 1 кључ за прекидач магнета (само за оне са магнетом); 1 менгелица ручна; 1 секач; 1 пробојач; 1 избијач метални; 1 одвртка мала са сапом; 1 турпија

полуокругла; 1 чекић мањи од 100 гр. и 1 гарнитура (6 комада) разних кључева.

Резервни делови и потрошни материјал: 2 свећице; 2 бренера и 1 црево гумено од 5 мм (за карбидско-ацетиленско осветљење); сијалице (по један комад од сваке врсте — за електрично осветљење); 2 заптивача бакарна за свећице; 1 заптивач бакарни за оцак; 1 вентил за гуме (комплет); 1 игла за вентиле гума; 1 капица мања за вентиле гума и 1 ланац преносни.

ђ) Велосипеда: 1 торбица за алат; 1 лампа, 1 пумпа. Торбица за алат садржи: 1 француски кључ 150 мм; 1 универзални кључ; 1 комбиноване кљеште; 1 кључ за завртње; 1 кантицу за зејтин; 1 кутију за лепљење гуме (са потребним прибором) размере 8/10 см и виљушку за намештање гума.

IV — ЕВИДЕНЦИЈА

Уопште

Члан 8.

У циљу евиденције стоке и преносних средстава израђују се и воде следећи *спискови, прегледи и уверења:*

- а) Припремни списак по обрасцу I;
- б) Стални и привремени списак стоке и велосипеда по обрасцу II;
- в) Стални списак аутомобила по обрасцу III;
- г) Стални списак мотоцикла по обрасцу IV;
- д) Списак претекле стоке и велосипеда по обрасцу V;
- ђ) Списак претеклих аутомобила по обрасцу VI;
- е) Списак претеклих мотоцикла по обрасцу VII;
- ж) Списак резервних официра и обвезника који службу врше на својим јахаћим коњима, по обрасцу VIII;
- з) Бројни преглед стоке и преносних средстава по обрасцу IX;
- и) Списак стоке и преносних средстава, примљених за војне потребе по обрасцу X;

ј) Уверење о уплати цене јахаћег коња и јахаће опреме по обрасцу XI; и

к) Уверење о приплодном грлу по обрасцу XII.

Све поменуте обрасце издаваће Министарство војске и морнарице по поднетим требовањима, уколико буду отштампани.

Припремни списак се устројава изнова пред сваки попис (општи или годишњи — по члану 17), док се стални спискови по обрасцима II, III и IV устројавају изнова само приликом сваког општег пописа, а привремени списак по обрасцу II само приликом сваког годишњег пописа.

Устројавање ових спискова вршиће се по одредбама чланова 9—11, њихово попуњавање по одредбама члана 12, а уношење промена у њих по одредбама члана 13.

Спискови под а), б), в) и г) *служиће* и то:

спискови обрасца I — за евиденцију још непописане (непрегледане) стоке и преносних средстава код општина (срезава — где општине нису организоване у потпуности), а поред тога још и за то да војне комисије за попис по њима контролишу да ли су сопственици довели на попис сву стоку и преносна средства;

стални спискови обрасца II — за евиденцију дорасле стоке са опремом, сточних возила и велосипеда са опремом, који су пописани односно прегледани од стране војних комисија или од стране комисија управних власти — и то како код општина (срезава) тако и код војних округа;

стални спискови обрасца III — за евиденцију аутомобила (трактора) са опремом које су прегледале комисије управних власти — и то како код општина (срезава) тако и код војних округа;

стални спискови обрасца IV — за евиденцију мотоцикла са опремом, које су прегледале комисије управних власти — и то како код општина (срезава) тако и код војних округа; и

привремени спискови обрасца II — за уписивање стоке и преносних средстава приликом годишњег пописа (члан 17) од стране војних комисија, с тим да се подаци

из њих по завршетку пописа уносе у сталне спискове обрасца II.

Спискови претеклих образаца V, VI и VII водиће се само код војних округа и то уз сталне спискове образаца II, III и IV.

Преглед по обрасцу VIII израђиваће се по одредбама члана 18 и 22, бројни преглед по обрасцу IX по одредбама члана 22, а списак обрасца X по одредбама члана 24 и 25 овога правила.

Уверење обрасца XI издаваће се по одредбама члана 2 (тачка 4), а уверење обрасца XII по одредбама члана 27 (тачка 5).

Стални спискови образаца II, III и IV, *устројавају* се од образаца штампаних на најјачој хартији и кориче у тврд повез с тим, да поред корица буду по два табака чврсте хартије за заштиту крајњих листова образаца.

Сви спискови образаца I, II, III, IV, V, VI и VII *прошиваће се* јемствеником и крајеви јемственика утврђиваће се печатом на последњем листу (изнутра) и то уз оверу броја страна књиге (списка), а тамо где су хоризонталне рубрике скроз нумерисане, још и уз оверу броја редних бројева.

Сталне спискове и спискове претеклих *овераваће* команданти војних округа, а остале војне комисије које врше попис. Чуваће се као документи строго поверљиве природе, а после устројавања нових, односно после преписивања чуваће се још 10 година и то (и они из општина — срезова) код војних округа.

Код оних спискова који су устројени из више књига, на првој књизи испод наслова назначити у загради из колико књига се састоји дотични списак, рачунајући при томе и допунске свеске. На пр.: „(овај списак се састоји из 4 књиге)“.

Наведеним списковима у општинама (срезовима) *руковаће* општински деловођа (бележник, војни референт). Списковима који се воде у војним окрузима, *руковаће* коморски официри војних округа. Коморским официрима

командант војног округа *одређује* наредбом параф од једног слова којим ће се потписивати приликом уношења измена у спискове.

Приликом евентуалних *промена* у појединим или у свима рубрикама, замењену садржину прецртавати кармином и то сваки број односно ред по једном цртом тако, да се ипак јасно виде сви прецртани подаци. Измене оверавати у примедби — назначењем броја акта, на основи кога је извршена измена (на пр.: „бр. 121/31.“) и потписом руковођа списка (парафом од једног слова). Лепљење и радирање је забрањено.

Спискови војних округа *закључиваће се* сваке године одмах после завршеног регистравања, тј. *сравњивања* распореда по овим списковима са распоредима по јединичним списковима (списковима давалаца). Ово *закључивање* врше команданти војних округа на тај начин што ће на челу (иза прегледа) прве књиге дотичног списка стављати, на пр.: „превођење извршио — штампил са бројем деловодника датум и потпис“.

Закључивање спискова које воде општине (срезови), вршиће општинске деловође (итд.) сваке године и то после завршеног *сравњивања* и *допуњавања* у војном округу (по члану 15 овог правила), уз оверу коморског официра под чијим је надзором вршено *сравњивање*. Ови спискови се имају *закључивати* приликом *примо-предаје* дужности стране општинских деловођа (и др.).

У случају да су наведени спискови толико попуњени да нема више места за уношење нових сопственика, односно података, уз дотичне спискове *устројаваће се допунске књиге* с тим да ове добијају називе као и остале књиге дотичног списка и да њихови бројни називи буду у продужењу бројева осталих књига дотичних спискова. Редни бројеви ових допунских књига биће у продужењу последњег редног броја списка за чију допуну служи.

Преписивање спискова може се вршити само онда ако су јаче поцепани, тако да више нису употребљиви.

Преписивање се може вршити само по одобрењу

претпостављених старешина, односно команданата војних округа (за општине, срезове).

Приликом преписивања не смеју се изостављати оне хоризонталне рубрике које су прецртаване нити мењати редни бројеви, односно њихово груписање по странама, јер би се на овај начин пореметила веза са осталим књигама, по којима се дотични воде.

Устројавање спискова

Члан 9.

Припремни списак устројава пред сваки попис (општи или годишњи) свака општина (срез) у два примерка, један за општину (срез), а други за команду војног округа.

Припремни списак општине (среза) се може повезати у више књига (највише осам на једну општину) ако би то било потребно због великог броја уписаних сопственика стоке и преносних средстава.

Припремни списак војног округа се неће повезивати.

Приликом устројавања у општини (срезу) узима се околико табака, колико је потребно према бројном стању сопственика стоке и преносних средстава који се имају уписати, са додатком потребног броја празних рубрика за доцнији упис приновљене и непрегледане стоке и преносних средстава и то на сваку општину 20% уписаног стања дотичне општине (сеоске општине).

У припремном списку војног округа неће се остављати празна места.

На спољној страни предње корице ставља се натпис, на пр.:

Припремни списак

Рипањске општине

1. књига

устројен 1931. године.

(овај списак се састоји из 4 књиге)

У оба примерка припремног списка све хоризонталне рубрике ће се нумерисати (у 1. вертикалној рубрици) по

реду бројева, од почетка до краја списка. Поред тога ће се нумерисати и стране, а потом списак оверити по одредбама члана 8.

Члан 10

Стални списак стоке и велосипеда устројава војна комисија у току општег пописа од онолико табака колико одговара бројном стању сопственика, са додатком потребног броја празних рубрика за упис доцније дорасле и приновљене стоке једнокопитара и одговарајућих преносних средстава и то: код сваке општине 50% уписаног броја дотичне општине, рачунајући и ону стоку и преносна средства која нису могла бити прегледана и она која су показана у изводима поменутих у тачки 2. члана 19. Овако устројен и у току самог општег пописа попуњен стални списак ће се тако повезати да за сваки војни срез буде до 8 књига. При овоме тежити да се избегне устројавање гломазних књига.

На основи овог сталног списка стоке и велосипеда (војног округа), по завршетку општег пописа војни окрузи устројавају за сваку општину (срез) по један стални списак стоке и велосипеда, преписујући у њих податке из сталног списка стоке и велосипеда војног округа и остављајући такође 50% празних места за доцније уписивање стоке и преносних средстава. Овај стални списак се — према потреби, може повезати у више књига (највише 8 на једну општину).

На спољној страни предње корице ставља се натпис, на пр.:

Стални списак стоке и велосипеда

IV војног среза

Љубљанског војног округа

3. књига

устројен 1931. године;

односно:

Стални списак стоке и велосипеда

Рибничке општине

Устројен 1931. године.

Код сталних спискова војних округа, на унутрашњој страни предње корице израђује се преглед општина са рубрикама: редни број, назив општине, страна књиге и примедба.

Уз 1. књигу сталног списка стоке и велосипеда војног округа израђују се пет прегледа (по један за сваки војни срез и један укупан), с тим да сваки од њих буде са оним вертикалним рубрикама из прегледа по обрасцу IX који се односе на стоку и преносна средства која се воде по сталном списку стоке и велосипеда, а са овим хоризонталним рубрикама: пописано, распоређено, ослобођено, претиче; бројно повећање, затим бројно опадање — у односу на прошлогодишње стање. Ови прегледи се имају улепити у поменути 1. књигу иза предње корице и попуњавати оловком тако да се из њих у свако доба може видети право стање стоке и преносних средстава, која се воде по дотичном сталном списку стоке и велосипеда.

Привремени списак стоке и велосипеда устројавају војне комисије у току годишњег пописа, с тим да у њима остављају само онолико празних рубрика колико је потребно за евентуално дописивање стоке и преносних средстава која је требало прегледати приликом дотичног пописа, а нису прегледана са осталом стоком и преносним средствима из дотичне општине (среза), него ће се накнадно прегледати.

Члан 11.

Сталне спискове: аутомобила и мотоцикла војних округа, устројавају војни окрузи по завршетку општег пописа, уписујући у њих сопственике из дотадањих сталних спискова аутомобила, односно мотоцикла — са изменама и допунама из извода добивених од војне комисије која је вршила општи попис.

Том приликом сваки војни округ устројава један стални списак аутомобила и један стални списак мотоцикла (по једну а по потреби и више књига).

Стални спискови аутомобила и мотоцикла се устројавају од онолико табака колико одговара бројном стању уписаних сопственика, са додатком потребног броја празних рубрика, за упис доцније приновљених преносних средстава и то код сваке општине по 75% уписаног бројног стања дотичне општине.

Сталне спискове аутомобила и мотоцикла општина (среза) устројиће саме општине (срезиви) на начин изложен у претходном ставу, а по завршетку општег пописа, у року од месец дана, уписујући у њих сопственике из дотадањих спискова аутомобила и мотоцикла.

На спољној страни предње корице ставља се натпис на пр.:

Стални списак аутомобила (мотоцикла)

Прокупачког војног округа

устројен 1931. године;

односно:

Стални списак аутомобила (мотоцикла)

Нишке општине

устројен 1931. године.

Код спискова који се воде код војних округа, на унутрашњој страни предње корице израђује се преглед општина са рубрикама: редни број, назив општине, страна књиге и примедба.

Уз сваки од наведених спискова војних округа, односно уз 1. његову књигу (ако се састоји из више књига), израђује се по један преглед: са оним вертикалним рубрикама из прегледа — обрасца IX које се односе на она преносна средства која се воде по дотичним списковима;

и са овим хоризонталним рубрикама: пописано, распоређено, ослобођено, претиче; бројно повећање, затим бројно опадање — у односу на прошлогодишње стање. Сваки од ових прегледа се има улепити у онај списак уз који се води и то иза прве корице, а затим има попуњавати оловком тако, да се из њих у свако доба може видети право стање по дотичном списку.

Попуњавање спискова

Члан 12.

Прво попуњавање спискова обрасца I врше општине (срезови) приликом њиховог устројавања по одредбама члана 19. (тачка 1.).

Прво попуњавање сталних и привремених спискова обрасца II врше војне комисије приликом њиховог устројавања тј. приликом општег односно годишњег пописа, по одредбама члана 20.

Прво попуњавање сталних спискова по обрасцима III и IV врше војни окрузи односно општине (срезови), приликом њиховог устројавања.

Допуњавање сталних и привремених спискова образаца II, III и IV, одмах по завршеном попису, вршиће се по одредбама члана 22. Доцније допуњавање и уношење измена у ове спискове, као и у списак по обрасцу I вршиће се по одредбама члана 13.

Наведено попуњавање поменутих спискова — образаца, вршиће се уосталом на начин предвиђен упутствима која су отштампана на полеђини дотичних образаца — прилога овога правила.

Поступак при променама

Члан 13.

1) Све промене које настану код стоке и преносних средстава (повећавањем или смањивањем) општинске

(среске) власти уносе одмах по њиховом сазнању у свој списак обрасца I, односно у одговарајући свој стални списак по обрасцу II, III или IV.

Уношење ових промена вршиће се овако:

а) за стоку која има пасош: приликом издавања, преноса или одузимања пасоша (клање) — ако је купац или продавац, односно и један и други из општине која стоку води по своме списку обрасца I или II; ако општине које издају пасош нису организоване у потпуности, па спискове по обрасцу I и II воде њихови срезови, онда ће општине о сваком издавању пасоша извештавати свој срез са подацима поменутих под 2) овога члана;

б) за преносна средства која прегледају комисије управних власти (члан 17 под б и в): на основи извештаја одговарајућих управних власти, које ће ове достављати општинама (срезовима) о свима променама код истих;

в) за сву осталу стоку и преносна средства: на основи записника састављених приликом пријаве сопственика.

2) Приликом сваке *пријаве* од стране сопственика о променама код њихове стоке и преносних средстава, у општинама састављаће се записник, који ће им служити као службени докуменат. Овај записник садржаће: све податке из сточног пасоша, односно из дозволе за држање дотичног возила као и општину из које је продавац односно купац.

Општине које нису у потпуности организоване достављаће сточне пасоше и дозволе за држање дотичног возила својим срезовима, који ће их, пошто поступе по одредбама тачке 3. овога члана, хитно враћати општинама ради предаје сопственицима.

Приликом пријаве сопственик је дужан да покаже: сточни пасош за стоку која има пасош, односно дозволу за држање, коју је добио од управне власти.

У случају да сопственик није пријавио промену, а општина је сазнала за промену (из извештаја или на други

начин), општина ће призвати сопственика и поступити као што је предвиђено за случај да сопственик сам пријави промену, предузимајући потребно против сопственика у духу одредаба члана 2.

3) *Поступак при уношењу промена у општинске (среске) спискове биће овакав:*

а) Стока и преносна средства која нису прегледана, односно пописана ни од стране војних комисија ни од стране комисија управних власти, уписиваће се само бројно у припремни списак општине — среза (односно исправиће се дотадањи бројеви), а у исто време уносиће се и редни број и година устројавања овог списка у сточни пасош (на пр.: „О. П. Бр. 121/32. г.“) — ако га има.

Ако су дотичне општине непотпуно организоване, онда ће се у пасошима означавати редни бројеви среског припремног списка, на пр.: „С. П. Бр. 121/30. г.“.

Овако унети бројеви исписиваће се из припремног списка приликом њиховог преноса у припремни списак који општина израђује за наредни годишњи попис.

б) Стока и преносна средства која су прегледана било од стране војних комисија било од стране комисија управних власти, уписиваће се у одговарајуће општинске (среске) сталне спискове по обрасцима: II, III или IV.

Том приликом општина (срез) уноси у сточни пасош, односно у дозволу за држање возила — редни број и годину устројавања свог списка у који је дотични тада уписан (на пр.: „О. П. Бр. 112/33. г.“; „О. С. Бр. 1209/31. г.“; „О. А. Бр. 114/33. г.“; „О. М. Бр. 5/29. г.“ — ако број уноси општина; односно: „С. П. Бр. 112/33. г.“ итд. — ако број уноси срез), прецртавајући дотадањи редни број и годину устројавања списка.

По уношењу поменутог броја прецртати у пасошу односно дозволи, редни број списка по коме је грло (возило) дотле вођено.

4) О променама које су општинске (среске) власти уносиле у своје сталне спискове (поменуте под 1) у току

године, између два пописа, *извештаваће* надлежне војне округе само два пута у години, помоћу извода — састављених по одредбама тачке 2. члана 19., сходно одредбама члана 15. и 19. (тачка 2) овога правила.

Ове измене и допуне команде војних округа уносиће у своје сталне спискове на начин предвиђен одредбама члана 22. (тачка 2).

5) Промене у подацима услед тога што су стока и преносна средства издржали вежбу, уносиће војни окрузи у своје спискове на основи извештаја команда и установа, по одредбама члана 24.

Ове промене војни окрузи достављаће општинама (срезовима) одмах по уношењу у своје спискове.

Спискови претеклих

Члан 14.

Израђују се уз спискове војних округа ради лакшег проналажења нераспоређене стоке и преносних средстава, када треба попунити требовања.

Носе назив на пр.: „Списак претекле стоке и велосипеда Београдског војног округа“, „Списак претеклих аутомобила Штипског војног округа“, „Списак претеклих мотоцикла Сомборског војног округа“.

У спискове претеклих уписиваће се сва она способна стока и употребљива преносна средства која су уписана у списак уз који се води списак претеклих, па нису распоређена *а могу се распоредити ако за то настане потреба*. Према томе се у спискове претеклих неће уписивати она стока и преносна средства која нису распоређена, али се и не могу распоређивати — из разних разлога, као на пр. због тога што су ослобођена.

Ови спискови савњиваће се сваке године по завршеном попису и превођењу, са одговарајућим списковима уз које се воде.

У њима ће се у току године дописивати сва стока и

преносна средства, која су била распоређена, па им је распоред поништен; или која су била ослобођена па нису то више. Дописивање ће се вршити у продужењу уписаних, с тим да се на место прецртаних (која су узета за ратни распоред) неће уписивати друга.

Из спискова претеклих ће се брисати (прецртавати) она стока и преносна средства, која се брише из дотичног списка уз који се води списак претеклих, или која буду распоређена односно ослобођена.

Сравњивање спискова и контролисање њиховог вођења

Члан 15.

После сваког превођења вршиће се сравњивање сталних спискова војних округа по обрасцима II, III и IV са регистрима војних округа и допуњавање спискова, а затим сравњивање сталних спискова општина (срезова) по истим обрасцима са поменутим списковима војних округа, ради уношења ратног распореда за дотичну годину у спискове општина (срезова).

Сравњивање и допуњавање општинских спискова ће се вршити приликом годишњег сравњивања и допуњавања општинских регистара и то на исти начин као и сравњивање и допуњавање ових.

Овом приликом општине (срезови) предају командама војних округа изводе из својих сталних спискова по обрасцима II, III и IV, за све оне измене и допуне које су у њима вршене после последњег пописа до дотичног сравњивања. Ови изводи се састављају на начин предвиђен чланом 19. (тачка 2. под б).

Овом приликом општине (срезови) предају командама војних округа и оне своје спискове који су престали важити и који се даље имају чувати у командама војних округа.

Приликом сравњивања као и сваком другом приликом, одговарајући органи војних округа, као и њихове претпостављене старешине, вршиће преглед рада општина (срезова) по одредбама овога правила.

V — РАСПОРЕЂИВАЊЕ

Члан 16.

Сву пописну стоку и преносна средства распоређују команданти војних округа, по ратним командама и установама, и то на основи требовања руковаоца јединичних спискова, старајући се да приближно 5% стоке и преносних средстава у свакој општини остане нераспоређено, како би се на оглас мобилизације могли узети на место распоређене која се не може упутити у своје команде. Оне ратне команде и установе чијим јединичним списковима рукују лица из дотичне команде војног округа попуњавање се стоком и преносним средствима без требовања.

Једном извршени ратни распоред стоке и преносних средстава треба да остане у важности што дуже. Но ако би ипак настала потреба да команде војних округа мењају већ извршени ратни распоред (као што ће бити случај на пр. после завршетка пописа), команде војних округа вршиће ратни распоред стоке и преносних средстава и без требовања, али с тим да руковаоцима јединичних спискова податке о томе достављају на обрасцима који се употребљавају за требовања и да се испод сваког грла ново распоређене стоке и преносних средстава, назначе и она чији се ратни распоред поништава (прецртан кармином). У случају оваквих промена пред само превођење, те промене унети у недокументални списак даваоца, пре његовог слања руковаоцу јединичног списка.

Уосталом распоређивање се има вршити по одредбама Правила о превођењу.

VI — ПОПИСИВАЊЕ

Уопште

Члан 17.

Пописивање стоке и преносних средстава врши се према одредбама тачке 1. члана 243. Закона о устројству

војске и морнарице и то приликом прегледа и одабирања оних који су употребљиви за војну службу

Преглед се врши овако:

а) Преглед стоке и сточне опреме врше војне комисије и мешовита комисија поменута у тачки 5. члана 27.

б) Преглед моторних возила (аутомобила, трактора и мотоцикла) и њихове опреме врше искључиво комисије управних власти, сходно одредбама Уредбе о заштити јавних путева.

в) Преглед осталих преносних средстава врше комисије управних власти, сходно одредбама Уредбе о заштити јавних путева, а у колико оне то не би чиниле, комисија поменута у тачки 5. члана 27. или војне комисије.

Она преносна средства и њихова опрема које прегледају комисије управних власти независно од пописа, уписују се у одговарајуће војне спискове на основи извештаја дотичних управних власти; док се стока са опремом и остала преносна средства уписују приликом пописа који врше војне комисије и који се оснива на прегледу који врше саме војне комисије или на прегледу комисија поменута у тачки 5. члана 27.

Према томе се приликом пописа пописују само ова последња преносна средства и стока са опремом.

Попис може бити општи или годишњи.

Општи попис се врши повремено — према потреби и то на целој државној територији или само на појединим њеним деловима, а на предлог начелника Главног Ђенералштаба. Врше га нарочите војне комисије и то редовно једна, а само по нарочитој потреби две, за сваки војни округ, уз суделовање управних (полициских) и општинских власти.

Приликом општег пописа се пописују сва одговарајућа стока и преносна средства која се налазе на дотичном делу државне територије, без обзира на то да ли су од стране војних комисија раније пописана или не.

Тада се спискови (стални по обрасцима II, III и IV) устројавају изнова и они служе за вођење евиденције све

од наредног општег пописа (чланови 8, 10 и 11). Исто тако се устројава изнова списак по обрасцу I.

У исто време се врши и прикупљање свих промена које су наступиле од последњег годишњег пописа, у бројном стању преносних средстава која су прегледана од стране комисија управних власти.

Комисију за општи попис сачињавају: један виши официр — артилериски или коњички (и то првенствено од оних који су већ вршили попис) као претседник; један нижи официр — артилериски или коњички (првенствено од оних који раде или су радили на коморским пословима у војним окрузима) и један ветеринар. Као помоћно особље комисији се придају: два подофицира (првенствено од оних који су на служби у коморском одељењу војног округа и вични пословима пописа), један бравар-механичар, два писара и потребан број ордонааса. Помоћно особље одређује се првенствено од оних лица која су суделовала ранијим пописима, и имају леп рукопис.

Годишњи попис се врши сваке године на целој државној територији и то приближно у исто време када се врши и регрутовање. Врше га војне комисије и то редовно по једна на сваки војни округ, уз суделовање управних (полициских) и општинских власти. Овом приликом врши се: ново устројавање спискова по обрасцу I, попис дорасле стоке и приновљених а још непописаних преносних средстава, која се имају прегледати од стране војне комисије, па у вези с тим устројавање привременог списка по обрасцу II, а затим прикупљање свих промена које су наступиле од последњег савјивања, у бројном стању прегледане стоке и преносних средстава, било да су прегледана (пописана) од стране војних комисија, било од стране комисија управних власти.

Комисију за годишњи попис сачињавају: коморски официр, а где овога нема, један старији официр — артилериски или коњички (првенствено од оних који су већ вршили попис) као претседник и један ветеринар (по могућству срески, а затим резервни ветеринарски официр

који се за ову сврху позива на вежбу). Као помоћно особље комисији се додељују: један подофицир (првенствено од оних који су на служби у коморском одељењу војног округа и вични пословима пописа), један бравар-механичар, два писара и потребан број ордонааса. Помоћно особље одређује се првенствено од оних лица која су суделовала ранијим пописима, и имају леп рукопис.

Чланове комисије за попис одређују команданти дивизиских области, према одредбама наређења за извршење пописа.

Називи војних комисија су на пр.: „1 војна комисија Београдског војног округа за општи попис стоке у 1932. години“, односно „Војна комисија Мариборског војног округа за годишњи попис стоке у 1932. години“.

Претседници војних комисија, за време скупова по овом послу имају власт логорских команданата, према члану 42. Уредбе о војној дисциплини — за све тамо побројане случајеве, с правом кажњавања према своје редовном положају који заузимају у војсци.

У циљу одржавања реда, попису (општем и годишњем) присуствоваће по један полициски чиновник са територије дотичног среза, а првенствено начелник среза са потребним бројем полициских органа.

Сваке треће године, почев са 1932. годином, у току пописа (општег или годишњег) вршиће се и *смотра јахаћих коња и јахаће опреме*, резервних официра и обвезника из коњице и из других родова војске који су распоређени да службу врше на својим јахаћим коњима.

Ову смотру вршиће војне комисије које врше попис у дотичној години.

Припреме у војним окрузима

Члан 18.

1) За извршење пописа команданти војних округа претходно морају спремити *распоред рада* и то: за општи

опис одмах чим Министарство војске и морнарице буде издало наређење за извршење пописа, а за годишњи једно-времено са израдом распореда рада за регрутовање.

Распоред садржи следеће рубрике: датум, недељни дан, место рада, општину и број грла и преносних средстава (по општинама) која се имају прегледати; путовање (одакле-докле, час поласка и доласка, број предвиђених километара) и примедба.

У случају да се попис врши у исто време са регрутовањем треба имати на уму да се распоред рада на попису подеси тако, да се код једне исте општине не врши у исто време и регрутовање и попис, како би се омогућило да општински и полициски органи могу у пуној мери суделовати и код регрутовања и код пописа.

Радно време како код општег тако и код годишњег пописа, има бити: пре подне од 7 до 11.30, по подне од 14 до 19 часова; у случају потребе има се радити докле год се види. При овоме имати на уму да се по досадањем искуству, дневно могу прегледати 300 грла стоке са возилима и целокупном опремом. Ово је могуће ако се ради интензивно пре и после подне и ако се рад организује како треба (на пр.: други члан комисије са једним подофициром и писаром напореда врши попис возила).

У крајевима где нису у потпуности организоване општине, као станице за попис стоке бирати — по могућству она места где се редовно врши саопштавање ратног распореда.

Израђени распоред шаље се на одобрење команданту дивизиске области, а по његовом одобрењу доставља се среским властима ради саопштења општинама.

Приликом издавања наређења срезovima за попис према одобреном распореду, команданти војних округа наређују и дан када се и из којих општина (среза) има довести у команду војног округа евентуално непрегледана стока и преносна средства, по одредбама тачке 9. члана 20.

При овоме имати у виду још следеће:

У места где влада епидемија код становника, комисија неће ићи ради пописа, све док епидемија не престане и надлежне санитарске власти не даду дозволу за улазак комисије у та места.

У местима, у којима влада каква заразна болест код стоке, па је довођење и мешање стоке забрањено Законом о сузбијању и угушивању сточних зараза, неће се стока доводити на преглед, већ ће комисија по свршетку рада у осталим селима дотичне општине, одлазити у заражена села исте општине, ради извршења пописа, придржавајући се при томе постојећих прописа за спречавање заразних болести код стоке. Ако би одлажење комисије у заражена села изискивало повећање одобрених трошкова око пописа, онда се оно може вршити само по претходном одобрењу Министарства војске и морнарице.

2) Команде војних округа *требоваће* потребан број образаца и то овако:

За општи попис: обрасце I за устројавање припремног списка у дупликату (за општину и за војни округ), затим обрасце: II, III и IV за устројавање сталних спискова образаца II, III и IV (за војни округ и за општине), као и обрасце II, III и IV за састављање извода по одредбама тачке 2. члана 19.

За годишњи попис: обрасце I за устројавање припремног списка у дупликату (за општине и војне округе), затим обрасце II за устројавање привременог списка по овом образцу (за војни округ и општине), као и обрасце II, III и IV за састављање извода по одредбама тачке 2. члана 19.

Ове обрасце војни окрузи требају благовремено и разасиљу општинама (срезовима) односно дају војним комисијама приликом њиховог поласка на попис.

Поред тога војни окрузи предају војним комисијама припремне спискове које су примили од општина (срезова) по одредбама тачке 1. члана 19, а затим — по потреби и спискове примљене по тачки 6. члана 27. Ове последње спискове

предаваће увек у случају ако ће се вршити општи попис, а затим и у случају да ће се вршити годишњи попис, ако је преглед по одредбама тачке 5. члана 27. вршен после последњег пописа (општег или годишњег).

У случају да ће се у току дотичног пописа вршити смотра јахаћих коња и јахаће опреме резервних официра и обвезника (последњи став члана 17.), предају војним комисијама спискове обрасца VIII и то по један за резервне офицере и по један за обвезнике, а изводе из ових спискова (са подацима за лица из дотичних општина) шаљу одговарајућим општинама пре почетка пописа.

Како спискови тако и изводи из њих имају бити оверени испод последњег уписаног броја штампилем (с леве стране) и потписом команданта војног округа (с десне стране).

3) *Метарске траке (пантљике)* за мерење стоке приликом пописа, набавља и издаје командама војних округа Министарство војске и морнарице (ветеринарско одељење), по благовремено поднетим требовањима.

Метарске траке (пантљике) приликом рада чешће контролисати металним односно дрвеним метром.

4) *За пренос комисијског материјала* комисијама се стављају на расположење потребна преносна средства од стране команди дивизиских области.

5) По пријему припремних спискова — по одредбама тачке 1. члана 19., команде војних округа — на основи података последњег пописа становништва и стоке, као и података припремних спискова последњих година, *процењују* приближно тачност припремних спискова који су примљени пред дотични попис, па према својим запажањима дају војним комисијама упутства за проверавање података припремних спискова на лицу места.

Припреме у општинама (срезовима)

Члан 19.

1) Општинске (среске) власти дужне су да *устроје припремни списак* у дупликату по образцу I, по одредбама

члана 9. овог правила, чим приме штампане обрасце, и да их доставе војним окрузима најдаље 15 дана пре почетка пописа на територији дотичног војног округа.

Потребан број штампаних табака примиће општине из војног округа благовремено.

У овај списак општинске (среске) власти уносиће:

а) *за општи попис* — сва лица, имања, заводе и предузећа која имају ма какву стоку и преносна средства, без обзира на то да ли су установе и заводи државни (сем војнодржавних) или приватни и да ли су прегледана од стране комисије поменуте у тачки 5. члана 27., да ли имају уверења и остала документа по којима се имају ослободити у миру и рату или не, као и без обзира на старост и способност стоке, односно на исправност преносних средстава.

У овај списак неће се уписивати: стока и преносна средства која припадају Њ. В. Краљу и члановима Краљевског дома, страним дипломатским и конзуларним лицима и установама, војсци или морнарици, жандармерији, официрски коњи и полуслужбена возила војних лица, затим она преносна средства која имају прегледати комисије управних власти и најзад краве које нису јалове.

б) *За годишњи попис* — сва лица имања и предузећа (као што је наведено у претходна два става) која буду имала дораслу стоку или приновљена преносна средства, која не прегледају комисије управних власти а која нису пописана од стране војне комисије приликом последњег пописа (општег односно годишњег) и то ни у дотичној ни у којој другој општини. У примедби списка за сваког сопственика који има још и друге — већ пописане стоке и возила, назначити колико и каквих врста има способног (употребљивог), а колико неспособног (неупотребљивог).

Где се општина састоји из једног села, упис сопственика вршити по азбучном реду њихових презимена. Где пак општину сачињавају два и више села, упис вршити по селима групишући их по азбучном реду и то код сваког села по азбучном реду презимена сопственика дотичног села.

Сопственици стоке и преносних средстава, који имају стоку и преносна средства у више општина уводиће се у припремни списак у свакој општини где имају стоке и преносних средстава.

Уписивање стоке и преносних средстава вршити по упутствима отштампаним на полеђини обрасца I.

Састављени списак, поред стављања општинског штамбиља (печата) на закључку *оверавају*:

а) Код општина које се састоје само из једног села: претседник општине (начелник, кнез), деловођа (бележник — односно код градских општина војни референт) и два одборника.

б) Код општина које имају два или више села, поред наведеног под а), за свако село још по један одборник (старешина села, жупан).

в) Код градских-великих општина са више од 5000 становника, поред реченог под 1) за сваки кварт (махалу итд.) још по један одборник.

Оверавање припремног списка има се извршити на следећи начин:

С леве стране списка на простору 4, 5, 6, 7 и 8 рубрике ставља се штамбиљ дотичне општине. Испод штамбиља потписује деловођа (бележник), а десно од штамбиља одборници. С десне стране списка у висини штамбиља а на простору 10, 11 и 12 рубрике потписује претседник општине (начелник, кнез).

При овери припремних спискова које устројавају среске власти, на место деловође (бележника) потписује војни референт.

За сваки случај, да остане неуписано ма и једно грло или преносно средство, општинске (среске) власти сносиће последице по члану 2. овога правила.

2) Поред припремног списка општине (срезови) израђују по један *извод* из својих сталних спискова по обрасцима II, III и IV, с тим да у њих унесу:

а) За општи опис: сва она преносна средства која се налазе у дотичној општини, па их је прегледала одговара-

јућа комисија управне власти у дотичној години до почетка пописа;

б) за годишњи попис: сва она пописана (прегледана) стока и преносна средства која су после последњег сравњивања (по чл. 15) уписана у одговарајући стални списак општине, у њему прецртана или која су већ била уписана у одговарајући стални списак али код којих је наступила нека измена.

Ови се изводи оверавају на начин предвиђен за оверавање припремног списка — у претходној тачки, а предају се војној комисији приликом пописа.

За свако грло, односно преносно средство које је уписано у ове изводе, унети одговарајући податак у одговарајући стални списак.

3) О сваком случају *заразних болести* код људи или стоке дотичне општине, општинске и управне власти дужне су да благовремено известе команду војног округа те да се то има у виду при изради распореда рада на попису, а ако је се зараза појавила после издатог наређења за попис онда су општинске власти дужне да војну комисију благовремено известе о томе, како би ова према томе могла подесити свој даљи рад. Овом извештају се прилажу прописна уверења.

4) *Место*, на коме се има извршити преглед и попис стоке и преносних средстава, изабрати тако да по пространству, а и иначе буде подесно за тај посао. За ово треба изабрати првенствено општинска (сеоска) зборишта.

При овоме имати у виду да за рад саме комисије и помоћног особља треба увек искористити какву подесну — отворену — шупу, стреху, настрешницу, кошару и томе слично, те да се огарантује извршење пописа стоке и преносних средстава и у случају евентуалне непогоде (кише, града или велике жеге).

5) Сопственици стоке и преносних средстава, при доласку на место прегледа понеће собом *хране* за себе и за стоку, најмање за један дан.

Извршење пописа

Члан 20.

1) У одређени дан и час, на место где ће се вршити преглед и попис стоке и преносних средстава, општинске (среске) власти — помоћу органа предвиђених за оверавање припремног списка (члан 19. тач. 1), *доводе* сопственике своје општине (среза) уписане у припремне спискове са свом њиховом стоком и преносним средствима, па их уређују по реду како су уписани у припремни списак.

Неће се доводити они сопственици који су уписани у изводе израђене по одредбама тачке 2. члана 19.

Ако ће се у току дотичног пописа вршити *смотр*а јахаћих коња и јахаће опреме резервних официра и обвезника (последњи став члана 17), онда на попис доводе још и офицере и обвезнике уписане у изводе из спискова обрасца VIII које су примили од војних округа (члан 8. тачка 2 последњи став), с тим да ови имају довести своје јахаће коње са јахаћом опремом ако их имају. У случају да у дотичној општини стално станују резервни официри и обвезници који су дужни држати своје јахаће коње са опремом, а нису унети у поменуте изводе, онда ће општине унети у своје спискове и такве офицере односно обвезнике, и то после осталих уписаних.

Наведени општински органи дужни су присуствовати за све време прегледа и пописа и дају комисији сва потребна службена обавештења, за чију неистинитост и нетачност сноси моралну и кривичну одговорност, по одредбама члана 2 овога правила.

2) Волови и биволи (подразумевајући и бикове као и јалове краве), иако су уведени у припремни списак, начелно се неће приводити војној комисији ради прегледа и пописа, ако се то нарочито не нареди.

Волујска возила са опремом приводиће се на попис само на територији II и III армиске области, док се на осталим армиским областима неће приводити иако су уведена у припремни списак.

Неће се доводити на преглед недорасла стока као ни она стока и преносна средства која су прегледана од стране мешовите комисије поменуте у тачки 5. члана 27.

3) За ону стоку која се због болести није могла довести на одређено место ради прегледа, сопственик је дужан да војној комисији на лицу места преда уверење надлежног ветеринара (ако је у месту), односно надлежне општинске власти. За неистинитост показаног стања стоке за коју се подноси уверење, одговорни су морално и кривично: сопственик стоке и органи општинске власти, по одредбама члана 2. овога правила.

4) Стока и преносна средства имају се на попис довести *са опремом* која је означена у члану 6 и 7 овога правила, ако дотични сопственици располажу таквом опремом, и то јахаћи коњи заседлани, товарна стока засамарена и возила запрегнута. Поред тога сопственици имају понети: сточни пасош за свако грло, односно дозволу за држање за свако возило.

О свему овоме, поред сопственика, воде бригу (регулисавају поступак) општинске (среске) власти.

Ако сопственици немају сву опрему за своју запрежну стоку, ову доводе само захамљену и са опремом којом располажу. Ако се деси случај да неко има возило, а нема стоке, општинске (среске) власти наредиће, да се таква возила доведу помоћу теглеће стоке оних сопственика који ову имају а возила немају, односно да се запрегну стоком која се неће прегледати.

5) Сопственици који буду дошли са *задоцњењем*, уређују се на исти начин али у засебну групу, која ће се прегледати по завршетку прегледа прве уређене колоне, како се не би ометао рад комисије због њиховог задоцњења.

6) *Војна комисија врши преглед* стоке и преносних средстава по општинама, онако како је предвиђено распоредом рада, и то оним редом по коме су сопственици уписани у припремни списак. При томе проверава да ли је доведена сва стока и преносна средства, која је требало довести, односно да ли је уписана у припремни списак сва одгова-

рајућа стока и преносна средства, питајући присутне сопственике о томе а имајући при томе у виду одредбе тачке 5. члана 18. За сваки случај недовођења и неуписивања одмах прикупља потребне доказе и по завршетку пописа доставља их команданту војног округа, ради оптуживања криваца команданту дивизиске области.

Од утврђеног распореда рада војна комисија може отступити само у случајевима када то не изазива веће издатке од одобрених и када то није од штете по брзину и тачност рада на попису.

При прегледу и оцени стоке придржавати се одредаба чланова 4, 5, 6, 7 и 21. Код млађих а недовољно урањених коња висина мерена пантљиком, може бити 1—3 см мања од прописане, пошто ће се такви коњи још развијати. С тога такве коње сматрати способнима, нарочито ако су их њихови сопственици сами одгајили, као и ако су то коњи из брдских крајева.

Једновременно са прегледом, војна комисија устројава и попуњава стални односно привремени списак обрасца II, уносећи сву одговарајућу стоку и сточна преносна средства, као и велосипеде које нађе употребљивима за војну службу, оним редом којим су сопственици уписани у припремни списак (тачка 1. члан 19).

У исто време из оба примерка припремног списка исписује пописану (прегледану) стоку и преносна средства исправљајући кармином одговарајуће бројеве тако да остану непрецртани само бројеви непрегледане стоке и преносних средстава.

Приликом општег пописа комисија води рачуна да списак по обрасцу II устроји по одредбама члана 10. У овај списак комисија не уноси оне сопственике који су уписани у изводе поменуте у тачки 2. члана 19.

Напореда са овим уноси и то:

за свако грло које попише — у сточни пасош: редни број и годину устројавања списка стоке и велосипеда који устројава комисија приликом дотичног пописа (на

пр.: „К.С. бр. 121/32. г.“) и ознаку (на пр. „К“) — ако је грло способно; за свако сточно возило и велосипед које попише уноси у дозволу за држање: број и годину устројавања списка устројеног за дотични попис (на пр.: „К.С. бр. 219/32. г.“).

За сваки велосипед који је уписан у припремни списак, али је од стране војне комисије нађен као неупотребљив за војну службу, па се неће уписивати у стални (привремени) списак по обрасцу II, у дозволу за држање возила уносиће редни број припремног списка устројеног за дотични попис (на пр.: „К.П. бр. 111/31. г.“).

У свима наведеним случајевима у пасошу односно дозволи, прецртати редни број списка, по коме је дотле вођено дотично грло, односно возило.

7) Сва пригодна и радна грла, као и преносна средства државних одгајивачких завода и приватних ергела, завода, фабрика, предузећа (итд.) и појединих сопственика, која буду нађена као способна за војну службу (од стране војних комисија или од стране мешовите комисије поменуте у тачки 5. члана 27.), уписаће комисије у стални односно у привремени списак по обрасцу II према извештајима које су примили војни окрузи, с тим да ће се за она од њих за које сопственици имају прописна уверења са списковима и осталим документима — за ослобођење од узимања за војне потребе у рату по тачки 9. члана 27. овога правила, унети одговарајући подаци о ослобођењу.

Способну стоку и преносна средства сиромашних сопственика који по члану 27. овога правила имају право на ослобођење од узимања за војне потребе у рату, војне комисије ослобођавају приликом прегледа (пописа) и то на основи података припремног списка, о величини пореза, као и о броју неспособне стоке и возила неупотребљивих за војну службу.

Но и овакву стоку и преносна средства уписиваће у списак по обрасцу II, као и осталу — неослобођену стоку и преносна средства.

За сву ону стоку и преносна средства, која су ослобођена од узимања за војне потребе само у миру, а не и у рату, унети у поменути списак податак и о томе.

8) За све сопственике који, стоку и преносна средства, на дан пописа не доведу на одређено место, одмах по свршеном раду у дотичној општини, саставља се о томе записник на лицу места. У записник се уноси: редни број припремног списка, презиме, (очево име) и име сопственика који нису довели своју стоку и преносна средства на преглед и попис и због чега.

Овај записник потписују: са десне стране чланови војне комисије, а са леве стране ставља се штамбиљ војне комисије и дотичне општине. Десно од штамбиља потписује присутни полициски чиновник, а испод штамбиља лица која су оверила припремни списак.

Овоме записнику прилажу се сва евентуално поднета уверења предвиђена у тачки 3. овога члана, и све ово војна комисија носи собом, а по свршеном целокупном попису предаје команди војног округа, ради даље надлежности.

Поред наведеног све сопственике који не доведу ону своју стоку и преносна средства које су имали довести на место прегледа ни до завршетка прегледа, упутиће њихове општинске (среске) власти са својим органима у следеће место рада комисије. По извршеном прегледу и попису ове *накнадно доведене* стоке и преносних средстава, комисија ће за сваког таквог сопственика унети у означени записник, а тако исто и у припремни списак (у оба примерка), потребну напомену са назначењем датума када је и где овај накнадни преглед извршен, и ово ће служити као олакшавајућа околност за дотичног сопственика, што стоку и преносна средства није довео на одређено место.

9) Сва стока и преносна средства, која услед разних узрока не буду од стране војне комисије прегледана нити

пописана, ни у следећем месту рада комисије, а чији сопственици припадају општинама чија су седишта удаљена од седишта надлежне команде војног округа 30 километара и мање, рачунајући најкраћи колски пут, имају се по завршеном целокупном попису сходно одредбама тачке 1. члана 18., накнадно прегледати и пописати у команди војног округа, од стране војне комисије — пре њеног разрешења. Ако писменим документима оправдају недолазак позвати их само у војни округ на накнадни преглед. У противном их још оптужити за непослушност.

За сву осталу стоку и преносна средства, која не буду прегледана — пописана ни у следећем месту рада комисије, а чији сопственици припадају општинама чије је седиште удаљено преко 30 километара од седишта надлежне команде војног округа, рачунајући најкраћи колски пут, одлуку о начину накнадног прегледа и пописа доносиће Министарство војске и морнарице, а на основи мишљења начелника Главног Ђенералштаба.

Ради доношења одлуке о *накнадном прегледу* непрегледане стоке и преносних средстава из општина, од стране Министарства војске и морнарице, сваки командант војног округа, одмах по свршеном целокупном попису, надлежним путем доставља Главном Ђенералштабу (за оперативно одељење) преглед, у који уноси сву непрегледану стоку и преносна средства, са следећим рубрикама: редни број, назив општине, удаљеност општине од команде војног округа у километрима (рачунајући најкраћи колски пут), број и врста непрегледане стоке и преносних средстава са одговарајућим подрубрикама из припремног списка и примедба.

Овај извештај има се сматрати (и означавати) врло хитним.

10) У случају да се пред сам попис или у току пописа, појаве *заразне болести код становништва или стоке* на територији где се врши попис, војна комисија ће поступити по одредбама члана 18. (тачка 1.).

11) По свршеном прегледу и упису стоке и преносних средстава дотичне општине, по одредбама овога правила, војна комисија на лицу места *закључује и оверава* устројене спискове овако:

а) *Припремне спискове* (оба примерка): испод штамбиља општине ставља се: „Сва дорасла стока и сва преносна средства из овога списка пренети су у стални (привремени) списак стоке и велосипеда ове комисије, сем оних на редним бројевима (за неупотребљиве велосипеде) у чије су дозволе за држање унети бројеви овога списка“. Испод тога се ставља штамбиљ војне комисије, уз назначење датума и места рада. Десно од овог штамбиља потписују сви чланови комисије, лево од штамбиља потписује полициски чиновник који је присуствовао попису, а испод штамбиља присутни органи општинске (општинске и среске) власти.

б) *Списак стоке и велосипеда* (стални или привремени) „У сточне пасоше и дозволе за држање возила сопственика на редним бројевима унети су редни бројеви овога списка, као и ознаке у пасоше“.

После ове овере ставља се са леве стране (у десној половини) штамбиљ војне комисије, датум и место рада, а са десне стране списка у висини штамбиља потписују сви чланови комисије.

Лево од штамбиља потписује полициски чиновник који је присуствовао попису, а испод штамбиља присутни органи општинске власти.

По свршетку рада код дотичне општине, војна комисија предаје претседнику дотичне општине примерак припремног списка који је одређен за општину.

12) Ако се у току пописа има вршити и *смотре* јахских коња и јахаће опреме резервних официра и обвезника (члан 17, последњи став), онда ће се *смотре* вршити према нахођењу претседника војне комисије, у почетку или по завршетку рада комисије са дотичном општином.

Приликом ове смотре има се утврдити: да ли лица уписана у спискове обрасца VIII (добивене од војних округа

по члану 18, тачки 2.) имају назначена грла и опрему, да ли се опис грла у списку слаже са њиховим стварним изгледом, као и да ли је јахаћа опрема исправна (прописна).

Нађено стање војна комисија уноси збивеним стилем у рубрике 12 поменутих спискова.

У случају да су општине довеле на смотру још и друга лица са својим јахаћим коњима и опремом, која су општине (срезови) накнадно уписале у спискове добивене од војних округа, онда војна комисија прегледа јахаће коње (са опремом) и таквих лица.

По завршетку пописа наведени спискови се имају оверити, испод овера војних округа, и то на начин предвиђен за оверавање привременог списка стоке и велосипеда (тачка 11.).

Члан 21.

Боје једнокопитара, знаци и болести; недостатци стоке и преносних средстава

Да би рад војних комисија при описивању и оцењивању грла био једнообразан, оне ће имати у виду следеће:

а) Боје:

Алати: општа боја длаке, гриве и репа — црвенкасто жућкаста. Има их отворених и затворених.

Белци: општа боја длаке, гриве и репа — бела; копите црне.

Вранци: општа боја длаке и гриве, репа и копита — црна. Има их отворених и затворених.

Дорати: општа боја длаке кестењаста, грива, реп, доњи делови ногу црни. Има их отворених и затворених.

Зеленци: општа боја длаке бела, промешана разнобојним длакама. Има их отворених, затворених, грошастих, жућкастих, пастрмчастих, јабучастих са црном главом, итд.

Изабела: општа боја длаке пшенична, грива и реп исте боје или отвореније, па и беле; копите беле.

Кулаши: општа боја длаке жућкаста или пепељаста; грива, реп, ноге и копите загасите боје, а низ леђа имају загаситу пругу.

Чилаши: општа боја длаке дората, алата или кулаша, помешана са белим длакама.

Шарци: имају на прсима, врату и леђима, слабинама и бутинама велике белеге разног облика и разних боја.

б) Знаци:

Чуљко: кад недостаје једно или оба ува.

Ровашен: ако су једно или оба ува мало расечена или скраћена.

Звездаст: већа бела белега на челу, разних облика.

Грушаст: неколико белих длака на челу.

Цветаст: више белих длака на челу у виду цвета.

Лисаст: бела пруга од чела у правцу носа.

Фењераст: када је лиса толико широка да прелази на образе са обе стране.

Полуфењераст: ако лиса прелази само на један образ.

Чакараст: код кога је дужица ока отворене боје (налик на рибље очи); може бити на једно или оба ока.

Брњаст: бела белега на горњој усни.

Жабоуст: ако се на уснама налазе омање белеге разних боја.

Млечна уста: ако су обе усне беле.

Гаћаст: када су предње ноге беле од рамењаче до врха горње цеванице, па наниже.

Полугаћаст: када су ноге беле од половине горње цеванице наниже.

Чарапаст: када су предње ноге беле од колена, а задње од скочног зглавка наниже.

Високо чарапаст: када су предње ноге беле нешто изнад колена а задње нешто изнад скочног зглавка и наниже.

Получарапаст: када су ноге беле од половине доње цеванице наниже.

Путааст: када су ноге беле од кичичног зглоба наниже.

Високо путааст: када су ноге беле нешто изнад кичичних зглобова и наниже.

Полупутааст: када су ноге беле од средине кичичне кости наниже.

Путоног: у све четири путааст.

Шарено путааст: када су ноге од кичичног зглоба наниже беле, са мрљама загаситих длака.

Крунааст: венац белих длака на круни.

Полукрунааст: венац белих длака на половини круне.

Шарено крунааст: венац белих длака на круни, прошаран длакама загасите боје.

Петаст: обадве половине пете беле.

Полупетаст: само једна половина пете бела.

Шарено петаст: обадве половине пете беле и прошаране длакама загасите боје.

Кус: без репа.

Пацовски реп: ако на репу нема длака или их има врло мало.

в) Приликом описивања увек се мора назначити десна (лева): ноздрва, образ, око, уво, страна врата, плећка, страна тела, слабина, куц, бутина, нога итд. Поред тога код усана: горња-доња, а код ногу предње-задње.

Приликом уписа употребљавати следеће **скраћенице:**

1) Пол и врста:

к. — коњ;

мз. — мазга;

мл. — мула;

кб. — кобила;

мг. — магарац;

пст. — пастув.

2) Боје:

ал. — алат;

бел. — белац;

вр. — вранац;

дор. — дорат;

зел. — зеленко;

пастр. зел. — пастрмчаст зеленско;

изб. — изабела;

кул. — кулаш;

чил. — чилаш;

шр. — шарац.

3) Белеге:

ус. — усне;

д. — доњи;

гор. — горњи;

пр. — предњи;

зд. — задњи;

л. — леви,

д. — десни;

чуљ. — чуљко;

ров. — ровашен;

звд. — звездаст;

груш. — грушаст;

цвт. — цветааст;

лис. — лисаст;

фењ. — фењераст;

п. фењ. — полуфењераст;

чак. — чакараст;

брњ. — брњаст;

жаб. — жабоуст;

млч. уст. — млечна уста;

гаћ. — гаћаст;

п. гаћ. — полугаћаст;

чар. — чарапаст;

в. чар. — високочарапаст;

п. чар. — получарапаст;

пут. — путааст;

в. пут. — високопутааст;

п. пут. — полупутааст;

шар. пут. — шаренопутааст;

кр. — крунаст;
 п. кр. — полукрунаст;
 шар. кр. — шаренокрунаст;
 пет. — петаст;
 п. пет. — полупетаст;
 шар. пет. — шаренопетаст;
 кус. — без репа;
 пац. — пацовски реп;

г) **Болести и недостаци код стоке због којих се, поред других неспособности, има сматрати неупотребљивом за војну службу:**

слепило;
 сипња;
 сипња у гркљану;
 падавица;
 ћудљивост;
 хронично рамање, изазвано деформисаним зглавцима и тетивама у јачем степену;
 мртве кости у домашају зглавкова и тетива;
 узетост трупа — парализа појединих нерава (живаца);
 срашћење зглобова;
 деформисање копита у јачем степену;
 рак у жабици;
 трајне фистуле;
 деформитети зуба (сувише кратки или сувише дугачки зуби) који сметају исхрани, и
 болести коже које су обузеле већи део тела.

д) **Недостаци код преносних средстава, због којих се имају сматрати неупотребљивима за војну службу:**

Веће неисправности, чија се оправка не рентира, затим дрвене осовине, неоковани точкови, итд.

Извештаји и остали рад по завршетку пописа

Члан 22.

1) После извршеног целокупног прегледа и пописа стоке и преносних средстава, војна комисија подноси команданту војног округа следеће:

а) Списак по обрасцу II (стални или привремени) попуњен на лицу места по одредбама тачке 6 члана 20. овога правила;

б) Припремне спискове намењене за војни округ;

в) Изводе поменуте у тачки 2. члана 19., примљене од општина приликом пописа;

г) Спискове који су израђени на основи тачке 6. члана 27. и које је комисија примила по одредбама тачке 2. члана 18;

д) Све записнике састављене по тачки 8 члана 19. овога правила, са прилозима;

ђ) Бројни преглед по обрасцу IX овога правила, израђен од стране војне комисије, по завршетку пописа;

е) Спискове по обрасцу VIII које је комисија попунила по одредбама тачке 12 члана 20; и

ж) Извештај о своме раду, описујући све важније појаве, тешкоће, своја опажања приликом рада и евентуалне предлоге, као и износећи све уочене случајеве да општине нису уписале у припремне спискове и у изводе, сву стоку и преносна средства, са потребним доказима, поменутим у тачки 6. члана 20.

2) **Командант војног округа** по пријему наведених спискова и извештаја од војне комисије, поступа овако:

Ако је вршен *општи попис*, онда наређује хитно допуњавање сталног списка по обрасцу II који је устројен за време пописа (подацима из извода по тачки 2. члана 19.), и устројавање нових сталних спискова по обрасцима III и IV као и повезивање спискова, с тим да сав овај рад мора бити завршен најдаље у року од месец дана по завршетку пописа, означеног у наређењу за попис. Потом се врши устројавање списка по обрасцу II за општине (срезове) с тим да се ово устројавање као и његово предавање општинама (срезовима), има извршити најдаље у року од два месеца по завршетку пописа.

Ако је вршен *годишњи попис*, онда наређује да се израде изводи из привременог списка по обрасцу II, израђеног од стране војне комисије и доставе општинама ради уно-

шења података из њих у одговарајуће спискове општина; да се потом из извода по обрасцу II примљених од комисије и из привременог списка по обрасцу II, унесу потребне допуне односно измене у стални списак по обрасцу II војног округа; затим из извода обрасца III и IV да се унесу подаци у сталне спискове војног округа по обрасцу III, односно IV.

Ако је у току дотичног пописа вршена и смотра јахањих коња и јахање опреме резервних официра и обвезника, онда наређује да се из спискова по обрасцу VIII унесу потребни подаци у регистар војног округа, а потом извештава старешину код кога се дотична лица још воде у евиденцији, ради уношења потребних података у њихове спискове (регистре).

Податке за лица које се воде у евиденцији код других војних округа, доставља овима на даљи рад у духу изложенога. Поред тога предузима још и друге мере које би биле потребне у вези са резултатом смотре.

Сав овај рад мора бити завршен најдаље у року од месец дана по завршетку пописа.

Саставља и шаље прегледе по одредбама тачке 9. члана 20. овог правила.

На основи примљених записника од војне комисије, предузима хитан поступак против сопственика који нису довели у одређено време и на одређено место, своју стоку и преносна средства, и кривце који свој поступак не оправдају пуноважним доказима, одмах оптужује команданту дивизиске области ради његове надлежности. Поред тога предузима још и друге мере, које би биле потребне, у вези са извештајем пописне комисије.

Саставља за цео војни округ преглед све пописне стоке и преносних средстава (дакле преглед бројног стања приликом последњег општег пописа, са допунама и изменама до тренутка састављања прегледа) по обрасцу IX овога правила, и то само укупно за цео војни округ, а не по општинама и срезovima. У овоме прегледу за сваку марку (тип) аутомобила, трактора и мотоцикла отворити

засебну хоризонталну рубрику, као и једну (на крају) за укупно стање све стоке и преносних средстава.

Саставља и шаље команданту дивизиске области — у року од месец дана по завршетку пописа, извештај о раду комисије (комисија), излажући тешкоће са којима је био скопчан рад на попису и предлажући мере како би се овај посао у будуће могао изводити са мање тешкоћа и циљ сигурније постигао. Ако је у току пописа вршена смотра јахањих коња и јахање опреме (по последњем ставу члана 17), онда у овом извештају износи и резултат те смотре. Овоме извештају прилаже преглед који је израђен према одредбама претходног става.

По завршетку рада и устројавању спискова у војном округу по одредбама ове тачке, стављају се у акта сви спискови и списи, који више нису потребни, и то под једним бројем, с тим да се имају чувати у архиви све дотле док се чувају и одговарајући спискови који се воде по члану 8. овога правила.

3) *Команда дивизиске области*, из извештаја војних округа саставља укупан извештај о раду комисија, излажући у њему примећене важније тешкоће и недостатке у раду или у добивеним наређењима, заједно са образложеним предлозима о мерама, којима би се одстраниле појављене тешкоће у раду, и шаље га команди армиске области у року од 20 дана — по пријему извештаја војних округа.

Овом извештају прилаже бројни преглед за целу дивизиску област, из кога се види бројно стање све пописне стоке и преносних средстава и то по појединим војним окрузима, као и укупно, и који је састављен на основи прегледа војних округа добивених по одредбама претходне тачке 2.

4) *Команда армиске области* саставља укупан извештај о извршеном попису стоке и преносних средстава, излажући у њему важније тешкоће које су ометале рад и предлажући мере за њихово отклањање приликом доцнијих пописа и доставља га Главном Ђенералштабу најдаље у року од 10 дана по пријему извештаја команда дивизиских области.

Овом извештају прилаже укупан бројни преглед за своју армиску област, из кога се види бројно стање све стоке и преносних средстава по војним окрузима, дивизиским областима и укупно стање за целу армиску област. Овај преглед се саставља на основи прегледа, добивених од команда дивизиских области — по одредбама претходне тачке 3.

5) По накнадном попису стоке и преносних средстава подносе се накнадни извештаји, са бројним прегледима по обрасцу IX, на начин изложен у претходним тачкама овога члана и то у најкраћем року.

VII — ПОСТУПАК У СЛУЧАЈУ ВЕЖБЕ

Члан 23.

У случају вежбе стока и преносна средства упућиваће се у духу наређења која су за то издата. Том приликом неће се упућивати: кобиле које су ждребне преко 5 месеци или имају ждребад млађу од 5 месеци; и болесна стока.

Ако се стока и преносна средства која су позвата на вежбу, не могу упутити у команду јер нису више у дотичној општини или због тога што је стока болесна односно што су преносна средства неупотребљива, општинске (среске) власти упутиће другу употребљиву стоку односно преносна средства, исте врсте и ознаке.

Сопственици неупућене болесне стоке имају одмах а најдаље у року од 48 сати од пријема позива, поднети својој општинској (среској) власти уверење надлежног ветеринара (ако га има у месту), о стању болесне стоке и ждребних кобила. Означено уверење мора, поред осталог, садржати дословни опис дотичног грла из сточног пасоша и списка стоке и велосипеда. Приликом предаје уверења сопственици приводе општинској власти означена грла, показујући у исто време и сточни пасош сваког грла, а за ждребне кобиле још и уверење о дану опасивања. Изузетак од овога може бити само за тешко болесна грла,

што у издатом уверењу ветеринара мора бити нарочито наглашено, тј. да грло не може да дође до општине.

У случају да у месту нема ветеринара, односно да сопственик нема уверење о опасивању, сопственик неће доносити уверење али ће уосталом поступити по одредбама претходног става.

Том приликом у општини се, поред сравњења дотичног грла са описом у сточном пасошу и списку стоке и велосипеда, саставља у дупликату *записник* за сва грла, са потписом председника општине, деловође и два присутна одборника, па уникат са приложеним уверењима (у колико су добивена) најхитније шаље команди војног округа, а дупликат записника задржава за своју службену употребу.

У случају да се стока или преносна средства не упућују с тога, што нису више у општини (срезу), састављаће се такође записник, и са њим поступити као што је наведено у претходном ставу.

Записник садржи: податке из сточног пасоша за сваког сопственика и свако грло, односно из дозволе за држање за сваког сопственика и преносно средство, као и из одговарајућег сталног списка; команду и место куда је дотично грло односно преносно средство требало упутити на вежбу, као и број наређења за то, зашто се дотична стока (преносна средства) не упућује у команду и најзад чија су стока и преносна средства послата на место неупућених, као и њихов опис из сточног пасоша (дозволе за држање) и одговарајућих спискова.

Команданти војних округа, по пријему ових записника и уверења, хитно извештавају дотичну команду о подацима из добивених записника, а потом предузимају по потреби и друге потребне мере.

Пријем стоке и преносних средстава у командама и њихово враћање сопственицима вршиће се по одредбама члана 24.

О отпуштању са вежбе, команде и установе извештаваће команде војних округа у року од 15 дана после отпуштања.

VIII — ПРИЈЕМ И ВРАЋАЊЕ СТОКЕ И ПРЕНОСНИХ СРЕДСТАВА, НАКНАДА ЗА УПОТРЕБУ

Члан 24.

1) Пријем стокe и преносних средстава у командама и установама врше у *редовном стању* комисије, с тим да у сваку комисију улазе два официра (од којих је један по могућству ветеринарски) и претставник дотичне општине (среза). Ако претставник општине (среза) не може да присуствује, општина (срез) одређује, у споразуму са даваоцима (о овоме се мора саставити записник) заступника који је једновременно и претставник општине (среза) и давалаца. Даваоци дају протоколарно пуномоћије с тим да заступник носи са собом његов оверен препис, док оригинал остаје код општине.

На сваку већу јединицу (пук) одређује се једна комисија, с тим да чланови официри буду по могућству из састава дотичне јединице и да старешина те јединице нареди све што је потребно у вези са пријемом.

Ако се у једном гарнизону налази више мањих јединица, које појединце не примају велики број стокe и преносних средстава, онда пријем за ове јединице може вршити једна комисија, одређена од стране команданта места, који ће регулисати и остале детаље по овоме (место и време пријема, итд).

2) Комисија прегледа свако доведено грло и возило (са припадајућом опремом), савијају их са сточним пасошем односно дозволом за држање које је дужан показати доводиолац, затим за сваку општину устројава два равногласна списка по обрасцу X овога правила, попуњава их и потписује, а затим по један списак предаје команданту јединице и претставнику општине (среза) — за стоку и преносна средства те општине (среза).

При процени имати у виду пијачне цене дана пријема.

По пријему овога списка општина (срез) ће сваком сопственику саопштити садржај списка на потпис.

Члан 25.

Приликом *враћања*, све што је узето од сопственика има се вратити у истом стању и у истом броју, како је примљено у своје време. У противном ће се квар поправити о државном трошку или ће држава надокнадити штету, по одредбама члана 26., а на основи комисијске процене приликом враћања.

Преглед, процену и враћање стокe и преносних средстава врши по могућству иста комисија која их је и примила (иначе ће бити истог састава), и то по истим списковима по којима је вршен пријем (по члану 24.) и који се налазе код дотичне јединице. Том приликом комисија попуњава одговарајуће рубрике. При процени вредности и штете имаће у виду пијачне цене дана пријема и дана враћања.

Попуњени списак комисија предаје команданту јединице (пука) који га задржава за своју архиву, а оверене изводе из њега (за сваког сопственика засебан извод) предаје представнику или заступнику општине (среза), приликом враћања стокe односно преносних средстава, с тим да ове изводе општина (срез) преда дотичним сопственицима.

Комисија ће предавати стоку и преносна средства само оним одводиоцима, који буду имали пуномоћија сопственика за ово (ако то нису сами сопственици) и који својим потписом буду потврдили пријем стокe (преносних средстава) у рубрици 14. поменутог списка јединице.

Старешине команда и установа код којих су били на вежби: стока и преносна средства, известиће благовремено (ако ово приликом позива на вежбу није назначено) општинске (среске) власти — преко команде војног округа (за оне сопственике који нису сами дошли на вежбу са својом стоком и преносним средствима), када и где треба да општине (срезови) упуте одводиоце те да такву стоку и преносна средства приме по свршеној вежби.

Члан 26.

1) *Накнада* за послугу стоком и преносним средствима у редовном и приправном стању, по чл. 244. Закона о устројству војске и морнарице, исплаћиваће се по наређењима Министарства војске и морнарице.

2) Сваки сопственик стоке и преносних средстава, за добијање накнаде по чл. 246. Закона о устројству војске и морнарице, по пријему извода из списка обрасца X обраћаће се молбом надлежном команданту војног округа у року од месец дана и приложиће молби поменути извод.

Команданти војних округа издаваће реверс сопственицима о пријему овог извода, а молбу са изводом доставиће редовним путем Министарству војске и морнарице, на решење ради исплате.

3) Исплата накнада по чл. 247. Закона о устројству војске и морнарице вршиће се на начин који је изложен у истом члану.

4) Исплата свију накнада вршиће се из Ремонтско-коморског фонда, односно из ванредних кредита, сходно чл. 246. и 247. Закона о устројству војске и морнарице.

IX — ОСЛОБОЂАВАЊЕ СТОКЕ И ПРЕНОСНИХ СРЕДСТАВА ОД УЗИМАЊА ЗА ВОЈНЕ ПОТРЕБЕ

Члан 27.

1) У интересу омогућавања индустриске и пољопривредне делатности, правилног размножавања стоке, као и ради обезбеђења приватних интереса појединих сиромашних грађана, за војне потребе неће се распоређивати пописна способна стока и употребљива преносна средства (сем мотоцикла и велосипеда) извесних државних установа, приватних индустријских предузећа и појединаца.

2) Тако, и у миру и у рату ослобођавају се од давања стоке и преносних средстава све оне установе (фабрике, заводи, предузећа), које Уредбом о ослобођавању војних обвезника од позива на војну дужност у миру и рату или

другим наређењима буду оглашене да раде за земаљску одбрану или за битне опште земаљске потребе, и то само за оно време када стварно раде за ове сврхе.

Ослобођавање важи за сву стоку и преносна средства које дотичне установе држе на лицу у миру, за неопходне потребе у установи, или које ће набавити за време рата, ако се рад буде морао да разграђава и појачава, али под условом, да се ова набавка врши од стоке и преносних средстава, која нису распоређена за потребе војске.

3) У осталим установама, које су од мањег значаја по земаљску одбрану и битне опште земаљске потребе, рачунајући овде и пољопривредне установе и већа приватна пољска имања, може се ослободити у миру и у рату само извештан проценат стоке и преносних средстава (сем мотоцикла и велосипеда), или се неће ослободити ништа.

Овако ће се поступити и са стоком и преносним средствима појединих општина и разних удружења.

Проценат ослобођења, који може ићи до 50%, одредиће команданти дивизиских области, обзиром на стварну потребу и специјалне прилике сваке установе, а према нарочитим наређењима Министарства војске и морнарице. Свака установа која жели овакво ослобођење поднеће писмену молбу своме војном округу и захтеваће да се овај проценат одреди, наводећи разлоге за ослобођење и број стоке и преносних средстава, чије ослобођење тражи.

Командант војног округа спроводиће овако добивене молбе, са образложеним својим мишљењем, претпостављеном команданту дивизиске области, који ће о донетим решењима по овим молбама извештавати команданта војног округа, а овај решење саопштавати молицима. Против решења команданта дивизиске области, установе могу поднети жалбу преко команданта војног округа који ће бити дужан да жалбу са својим мишљењем, спроведе редовним путем Министарству војске и морнарице које ће доносити дефинитивно решење, пошто саслуша мишљење Инспектора земаљске одбране и Главног генералштаба.

4) Ослобођавају се у миру и у рату:

а) Сва приплодна државна грла: пастуви, кобиле и бикови, па било да се налазе у државним заводима, било у народу.

б) Сва приплодна грла: пастуви, кобиле и бикови приватних ергела и тркачких ергела појединих сопственика, сточних станица, коњарских задруга, које су признате и стоје под надзором Министарства пољопривреде.

в) Од радне стоке и преносних средстава (сем мотоцикла и велосипеда) у државним установама (ергеле, сточни заводи, угледна добра, пољопривредне школе и лозни расадници) ослобођава се у миру све, а у рату 50%.

г) Од радне стоке и преносних средстава (сем мотоцикла и велосипеда) установа поменутих под б) ове тачке, ослобођава се 50% и у миру и у рату.

д) Ослобођавају се у миру и рату поједина приплодна грла приватних сопственика, ако су за то призната (по тачки 6. овога члана).

5) Сходно одредбама Закона о унапређењу сточарства (§ 29) за преглед приплодних коњских грла свих коњарско-ергелских, државних и приватних завода, као и грла појединих сопственика, одређује се сваке треће године (почев са 1932. године) *мешовита комисија*, од стране Министарства војске и морнарице и Министарства пољопривреде, с тим да у њу свако од ових министарстава одређује по два члана, од којих свако по једног ветеринара. Претседник комисије је старији члан Министарства војске и морнарице.

Комисија начелно ради у времену од 1. септембра до 1. новембра, али по потреби може радити и у друго доба године, с тим да на овоме послу може остати највише два месеца. По завршеном послу комисија подноси одмах а најдаље у року од 15 дана: извештај Министарству војске и морнарице у трипликату, с тим да ово уникат шаље Министарству пољопривреде, дупликат Главном Ђенерал-штабу, а трипликат задржава за себе. На основи овога извештаја, Министарство војске и морнарице израђује за сваког сопственика признатих приплодних грла званично

уверење — по обрасцу XII и шаље дотичном војном округу — у року од месец дана, од дана пријема извештаја од означене комисије.

Команданти војних округа примљена уверења одмах издају сопственицима преко општинских власти, уз потврду пријема.

У погледу свога рада ова комисија стоји под Министром војске и морнарице, који јој издаје сва упутства и придаје помоћно особље и материјал.

У осталом рад ове комисије обавиће се у главном на начин предвиђен за војне комисије које врше годишњи попис, с тим да оне неће уносити податке у сточне пасоше и дозволе за држање возила (тачка 6. члана 20).

6) У сваком ергелско-коњарском поседу, ова комисија врши попис све неприплодне стоке, а тако исто и преносних средстава (сем моторних возила) која служе за рад, па спискове обрасца II доставља непосредно команданту дотичног војног округа, са назначењем: за војну службу неспособних грла и неупотребљивих преносних средстава, оних способних грла и употребљивих средстава која ће се ослободити од узимања за војне потребе као и оних која се се неће ослободити, сходно тачки 4. овога члана, и то најдаље у року од 15 дана по завршетку прегледа.

При овоме имати у виду да ће се од радне (неприплодне) стоке ослобођавати она која је способна за војну службу — само онда ако нема у довољном броју радне стоке која није способна за војну службу.

7) На закључку свога извештаја, по извршеном прегледу свих коњарско-ергелских посета у земљи и појединих приплодних грла, комисија даје и своје мишљење и то:

а) о способности и подобности посета за подизање коњарства у земљи; стручном особљу у њима, исхрани и нези грла и о смештајним приликама;

б) о успеху у погледу побољшања грла за последње три године;

в) о успеху у погледу подизања коњарства у околини и уопште; и

г) о томе да ли посед или сопственик заслужује да ужива повластице по овоме правилу.

8) *Ослобођавају се у миру и рату 2 грла товарне или теглеће стоке и по једна кола или по један аутомобил са припадајућом опремом и то:*

а) сиромашним задругама које плаћају 120 динара и мање непосредног пореза годишње, или које би плаћале толико да нису ослобођене плаћања основног пореза;

б) кочијашима, возарима и рабацијама, који немају више од два грла и једног возила и којима је ово једини извор зараде; и

в) шоферима који имају свега један аутомобил (путнички или теретни) и он им је једини извор зараде.

У сва три случаја, ако су сопственици војни обвезници, ова се комора оставља њиховој породици, ако сопственик изјави да то жели и то још за време мира, најдоцније до огласа приправног стања.

За сопственике самце, ако су војни обвезници, предње одредбе не важе за мобилно и ратно доба, него само за мирно доба.

9) Сви сопственици и установе, који према одредбама овога члана (сем тачке 8) имају право на ослобођење стоке и преносних средстава, дужни су да прибаве потребна документа за доказ свога права и то: они из тачке 2. и 3. — од војних округа, они из тачке 4. — или по одредбама тачке 5. или од Министарства пољопривреде (ако није могуће по тачки 5), а за осталу стоку и преносна средства — од војних округа. Та ће документа са стоком и преносним средствима која треба ослободити, показати војној комисији приликом сваког пописа, односно наредној комисији по тачки 5. овога члана.

Тамо где треба вршити ослобођавање само извесног процента, војна комисија која врши попис, решиће (сем

случајева из тачке 6. овога члана), која ће се баш стока и преносна средства ослободити а која распоредити.

Ослобођавање способне стоке и употребљивих возила сопственика из тачке 8, вршиће саме војне комисије приликом пописа (а доцније војни окрузи) по одредбама члана 20. (тачка 7.).

Прелазна наређења

Члан 28.

Овим правилом се замењују: Привремено правило о попуњавању војске стоком, коморским и преносним средствима Ђ.Бр. 11428 од 14. маја 1924. године и Правилник о ослобођењу стоке, коморских и преносних средстава од распоређивања и узимања за потребе војске Ђ.Бр. 16158 од 1. маја 1924. године, који престају важити по ступању на снагу овога правила. Исто тако престају важити сва наређења (објашњења итд.), која су издата у вези са овим правилом и правилником.

Ново правило ступиће на снагу почев од дана издатог наређења за општи попис у 1932. години, односно за рад мешовите комисије поменуте у чл. 27 (тачке 5) у 1932. години.

Члан 29.

Штампани обрасци I, II, III и IV биће додељени по требовањима која су достављена на основи наређења Пов. Ђ.Бр. 3761 од 28. априла 1931. године.

На место образаца I прописаних овим правилом доделиће се известан број раније отштампаних образаца који се у неколико разликују од прописаних образаца, с тим да се ови имају користити док не буду утрошени а у духу упутстава за попуњавање обрасца I прописаног овим правилом.

Исто тако се додељују и раније отштампани *војно-коморски листови*, као и *потврдни листови*, с тим: да ће се војнокоморски листови издавати сопственицима стоке и преносних средстава које војне комисије буду прегледале

и нашле способнима, односно употребљивима; а потврдни листови оним сопственицима чију стоку и преносна средства војне комисије буду прегледале, али нашле неспособном односно неупотребљивима. Ови листови издаваће се на изложени начин док не буду утрошени.

Попуњавање војнокоморских и потврдних листова вршиће се по одредбама члана 30. и 31.

У сточне пасоше и дозволе за држање возила оних сопственика којима је издат војнокоморски односно потврдни лист, војне комисије — а доцније општине, неће убележавати оне податке који су предвиђени чланом 13. и 20., него у војнокоморске односно потврдне листове.

Члан 30.

Попуњавање војнокоморског листа врши се на следећи начин:

У војнокоморски лист има се уписати једном за свагда само једно грло односно само једно возило. За сваког сопственика употребити само по једну хоризонталну рубрику.

У рубрику 1 уписати редни број привременог списка стоке и велосипеда на који је уписано дотично грло односно возило, приликом пописа.

Рубрику 2 попуниће надлежне општинске (среске) власти приликом доцнијег попуњавања (у случају промене сопственика).

Рубрике 3, 4, 5 и 6 неће се попуњавати.

Рубрике 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 и 14 попунити према заглављу дотичних рубрика с тим, да уписана садржина буде дословно истоветна са подацима уписаним у привремени списак стоке и велосипеда, односно у стални списак стоке и велосипеда општине.

Рубрике 7, 8, 10 и 13, приликом издавања (пописа) попуњавају војне комисије, а доцније (приликом промене сопственика) општине (срезови).

Рубрике 11 и 12 попуњавати приликом издавања и то попреко и преко целог табака с тим, да испод уписаног текста остане што више простора за евентуалне допуне.

Рубрику 14 попуњавају општине (срезови) приликом промене сопственика.

Рубрику 15 попуњава и потписује (заузимањем самоједне хоризонталне рубрике) надлежни војни старешина код кога је дотично грло односно возило било на вежби, са назначењем броја дана и од кога до кога датума. Исти старешина дужан је да о издржаној вежби дотичног грла односно возила, одмах извести надлежног команданта војног округа, те да се унесу потребни подаци у стални списак стоке и велосипеда.

У примедби се ставља округли штамбиљ и потпис службеног лица које је извршило упис новог сопственика приликом куповине-продаје с тим, да се за сваки поједини случај употреби само по једна хоризонтална рубрика.

Члан 31.

Попуњавање потврдног листа врши се на следећи начин:

У потврдни лист има се уписати само једно грло односно само једно возило. За сваког сопственика употребити само једну хоризонталну рубрику.

Све рубрике које се попуњавају имају се попуњавати према садржини заглавља, тако да уписана садржина буде дословно истоветна са подацима спискова стоке и велосипеда, односно припремног списка.

Рубрика 1 се попуњава само приликом издавања потврдног листа и то: само за велосипеде који су приликом пописа нађени неупотребљивима, па услед тога нису уписани у привремени списак стоке и велосипеда.

Рубрика 2 се попуњава за сву осталу стоку и преносна средства прегледане приликом пописа, тј. оне који су уписани у привремени (општински стални) списак стоке и велосипеда. Приликом издавања листа у ову рубрику

ће се уписивати редни број привременог списка стоке и велосипеда, а приликом промене сопственика — редни број општинског (среског) сталног списка стоке и велосипеда.

Рубрике 3, 4 и 5 неће се попуњавати.

Рубрике 6, 7, 8 и 9, приликом издавања (пописа) попуњаваће војне комисије, а доцније (приликом промене сопственика) општине (срезови).

Рубрике 10, 11 и 12 попуњавати приликом издавања и то попреко преко целог табака с тим, да испод уписаног текста остане што више простора за евентуалне допуне.

Рубрику 13 попуњавају општине приликом промене сопственика.

Рубрику 14 попуњава општина (срез) приликом промене сопственика (заузимањем само једне хоризонталне рубрике) и стављањем округлог штамбиља (печат) и потписа службеног лица које је унело промену.

Члан 32.

Подаци које ће општинске (среске) власти у прво време добијати од управних власти, за моторна и остала возила која прегледају њихове комисије, у прво време неће садржати све оне податке који се имају водити по одговарајућим списковима предвиђеним овим правилом, због тога што их и оне тек имају да прикупе.

Обзиром на ово поменуте податке од њих и не тражити, док их оне саме не доставе.

По одредбама тачке 8 (други став) члана 2 поступиће и они резервни коњички официри и обвезници коњаници који одраније нису у стању да држе своје јахаће коње (са опремом), а још нису ослобођени ове обавезе, и то у року од 15 дана пошто општинске (среске) власти објаве ово наређење.

Објављивање овог наређења општине (срезови) дужни су извршити најдаље до 1. јула 1932. године.

Члан 33.

Приликом општег пописа у 1932. години, општине ће састављати изводе по одредбама тачке 2. члана 19., за сва она преносна средства за која буду примили податке од управних власти, у смислу одредаба члана 13.

На основи тих података се имају устројити стални спискови обрасца III и IV, имајући у виду одредбе чл. 11 и 22.

Члан 34.

Засада се имају *штампати* само обрасци: I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, X и XII.

Члан 35.

Евентуалне примедбе на ово правило и предлоге за његову измену, достављаће команданти армиских области у својим извештајима по члану 21. овога правила.

Члан 36.

Објашњења у вези са одредбама овога правила, уколико би била потребна, даваће Главни Ђенералштаб.

ШТАМПАРСКЕ ГРЕШКЕ

1) Образац I:

а) у заглављу обрасца: рубрика 2 — прецртати „војног округа“; рубрика 9 — подрубрике „осталих коњских-волујских“ одвојити од претходних, тако да не припадају вертикалној рубрици „волујских (са гвозд. осов.)“, него да су непосредно под натписом „сточних возила“; рубрика 9 — под натписом „опreme стоке“, наместо „Волова за пар (бивола)“, ставити „За пар волова (бивола)“;

б) у последњем реду рубрике 12, наместо „1^{1/2}“, ставити: „1^{1/2}“;

в) на полеђини:

у левом ступцу, 2. и 3. реду одоздо: наместо „16“, ставити: „13“;

у средњем ступцу: у 8. реду одозго после „задруге“ и у 5. реду одоздо после „задругара“ — ставити тачку и запету; а у последњем реду одоздо наместо „регистравања“ ставити: „превођења“.

2) Образац II:

а) у заглављу обрасца: рубрика 11 — под натписом „опreme сточних возила“ наместо „једноосовних“ ставити „једноосовних (сем сака)“;

б) на полеђини:

у средњем ступцу: у 11. реду одозго наместо „рубриру“ и у 9. реду одоздо наместо „рубрици“ — ставити: „рубрику“; у 22. реду одозго наместо речи „рубрика“ ставити: „рубрике“; у 6. реду одоздо наместо „(на полеђини ако га има)“, ставити: „(на полеђини — ако га има)“; у 4. реду одоздо наместо „подрубрици“, ставити: „подрубрику“;

у десном ступцу: у 5. реду одозго наместо „2 ћебета“ ставити: „ћебе“; у 17. реду одоздо наместо „рубрици“ ставити: „рубрику“.

3) Образац VIII:

у заглављу рубрике 7 после речи „број“ додати: „куће“.

4) Образац IX:

у заглављу: рубрика 4 — између „за тешка возила“ и „код брдскохаубичких батерија“ повући вертикалну линију; рубрика 5 — наместо речи „за федером“ ставити: „са федером“; рубрика 6 — наместо „баквица за воду“ ставити: „магараца (мула)“, наместо штампаних речи „магараца (мула)“ ставити: „баквица за воду“, наместо „мазге — (за рукунице)“ ставити: „мазге (за рукунице)“.

Ред подрубрика рубрике 7 изменити тако да подрубрика „укупно“ која је после „трактора“, буде последња испод натписа „аутомобила“.

5) Образац X:

у заглављу: рубрика 3 — наместо „сопственика“, ставити: „доводиоца и одводиоца“; рубрика 13 — наместо „је препис“ ставити: „су дупликат (извод из)“; рубрика 14 — наместо „примаоца“ ставити: „примаоца извода и“;

у напмени: под 1): наместо „стотни“ ставити: „сточни“; под 7): наместо „издавања преписа овог списка“, ставити: „пријема у команди“.

6) Образац XII:

при дну додати: „НАПОМЕНА: образац је обичног канцелариског формата“.

38451

ЦЕНА 3.75 ДИН.

наместо речи
наместо „бацили“
штампаних речи
наместо „мазге“ —
Ред подручје
„укупно“ која је
„аутомобила“